

კომუნისტი

სკკპ XXII ყრილობის შესახებ

საინფორმაციო ცენტრი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მთავრობის დახმარებით

19 ოქტომბერს მოსკოვში, კრემლის ყრილობათა სასახლეში, მუშაობას დაიწყო XXII ყრილობა...

მუშაობა პარტიების წარმომადგენლები: ამხანაგები ზ. ბ. ლიპინი — ჩინეთის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე...

გამომცემი № 241 (12155) პარასკევი, 20 ოქტომბერი, 1961 წ. ფასი 2 კპ.

სკკპ XXII ყრილობა. წვევ ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდიანი ამხანაგ ნ. ხ. ხრუშჩოვი გამოსვლის მოხსენებით საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის პარტიის წევრებს.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდიანი ამხანაგ ნ. ხ. ხრუშჩოვის მოხსენება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXII ყრილობაზე

1961 წლის 18 ოქტომბერს

ახლა უკვე არა ერთი ქვეყნის, არამედ სახელმწიფოთა დიდი ჯგუფის გამოცდილებით დადასტურებულია, რომ გარდუვალია კაპიტალისტური წყობილების შეცვლა...

მტკიცე მშვიდობისათვის. თვით ცხოვრებას მიჰყავს მასელები იმის გაგებად, რომ სოციალიზმი მსოფლიოს ნამდვილი ახალგაზრდაა...

იმპერიალიზმის ლენინური ანალიზი, რომელიც მოცემულა ჩვენი პარტიის მეორე პროგრამაში, ამიტომ ჩვენი საჭიროდ მივიჩნიეთ ძირითადი დებულებანი ამ საკითხზე...

ნიუილი რეჟიმების წინააღმდეგ. ამას მკვერამტყველურად მოწოდებს კომუნისტური პარტიების როლისა და გავლენის განხილვით გადიდება.

სოციალიზმი შექმნა სახელმწიფოებისა და ხალხების ეკონომიკური და პოლიტიკური ერთიანობის ახალი ტიპი. სოციალისტური ინტერნაციონალიზმი, ყოველმხრივი ამხანაგური თანამშრომლობა და მშვიდი ურთიერთდახმარება...

კოლონიებზე კაპიტალისტური «ცივილიზაციების» მრავალი წლის «ზრუნვის» შემდეგ მსოფლიოში აღმართა ახალი, აფრიკისა და ლათინური ამერიკის პირდაპირი შიშობილი იხილება. ამ რაიონებში აღმართა სოციალისტური ხანგრძლივობა თითქმის ორჯერ ნაკლებია, ვიდრე ყოველ მტკიცეობაში...

გაძლიერდა მსოფლიო კაპიტალიზმის პოლიტიკური მრყეობა. განსაკუთრებით კლასობრივი ანტიკონინგების გამწვანებასთან დაკავშირებით. ამას დამაჯერებლად მოწოდებს წინააღმდეგობათა გაღრმავება ერთ მუცაში ნოვოპოლიტიკისა და ხალხის ყველა ფენის შორის, მუშათა კლასის ბრძოლის უდიდესი გაქანება, გლეხთა მზარდი ბრძოლა, მშრომელთა მასობრივი გამოსვლები...

მაშ რის იმედი აქვთ იმპერიალიზმის აბოლიციონს? უწინარეს ყოვლისა სახელმწიფო-მონოპოლისტური კაპიტალიზმის. მაგრამ სახელმწიფო-მონოპოლისტური კაპიტალიზმი, როგორც ცნობილია, უკვე პირველი დღეიდან მოქმედებს. რა გვიჩვენებს ცხოვრებამ? მან დადასტურა, რომ სახელმწიფო მონოპოლისტური კაპიტალიზმი სრულიად არ ნიშნავს კაპიტალისტური განვითარების რაღაც ახალს, იმპერიალიზმისაგან განსხვავებული სტადიის წარმოშობას, არ ნიშნავს ბურჟუაზიული სახელმწიფოს გადაქცევას მედიატორად, რაღაც უხელო სობრივ ძალად, რომელიც თითქმის ერთნაირად დარცხვენს კერძო და საზოგადოებრივ ინტერესებს, შრომისა და კაპიტალის ინტერესებს. სახელმწიფო-მონოპოლისტური კაპიტალიზმი წარმოადგენს მონოპოლიზმის ძალისა და სახელმწიფოს ძალის შეერთებას ერთიან მექანიზმად.

ამხანაგბ ნ. ს. ხ რ უ შ რ ვის მოხსენებები

(გამარჯობა)

რომელიც ერის ცხოვრების ყველა მხარეს უმოკრძალებლად ფინანსური ოლიგარქიის ინტერესებს. ეკონომიკის საფუძვლად რჩება მონოპოლიები, და არა მარტო ცალკეული ქვეყნების ფარგლებში, არამედ მთელი კაპიტალისტური სამყაროს მასშტაბითაც. საქმე ისაა, რომ მსოფლიო კაპიტალისტური წარმოების თითქმის მესამედი თავმოყრილია მხოლოდ 200 უდიდესი მონოპოლისის ხელში. გიგანტური ურჩხულის მსგავსად, მონოპოლიებმა თავიანთი მარქუტების მოაქციეს მთელი ქვეყნები და კონტინენტები, სასიცოცხლო ძალებს სწოვებ ხალხებს.

რა თქმა უნდა, სახელმწიფო მონოპოლიებზე გადასვლა, სახელმწიფოს სულ უფრო მეტი ჩარევა კაპიტალისტური კლასურიზაციის პროცესში შესაძლებელს ხდის გარკვეულ ზემოქმედებას საწარმოო ძალების განვითარებაზე, ხელს უწყობს რესურსების მონიშვნას ფინანსური ოლიგარქიის ინტერესებისათვის. სახელმწიფოს ჩარევას ეკონომიკური ურთიერთობაში მონოპოლიების ინტერესებისათვის უარყოფითი მნიშვნელობა შექმნდა წარმოების ერთგვარი ზრდისა და ძირითადი კაპიტალის განახლებისათვის. ამის შემდეგამდე წლებში, მონოპოლისტური ბურჟუაზია ითვალისწინებს იმას, თუ რა მრისხანე სოციალური შედეგები შეიძლება მოჰყვას ისეთი მასშტაბის ეკონომიკური კრიზისის, როგორც იყო 1929-1933 წლების კრიზისი, და ცდილობს სახელმწიფო რეგულირების მეთოდების დახმარებით შესაუფროსოს კაპიტალიზმის დამახასიათებელ ეკონომიკურ წყვეტსა და ნარკვევას. მაგრამ სახელმწიფო მონოპოლისტური კაპიტალიზმი ვერ აუქმებს და ვერც გააუმჯობესებს კაპიტალიზმის ეკონომიკურ კანონებს, ვერ აღმოფხვრის წარმოების სტრუქტურასა და ანარქიას, ეკონომიკური კრიზისებსა და კაპიტალიზმის სისტემას სხვა მონიშვნისათვის.

ამერიკის შეერთებული შტატებში სახელმწიფო-მონოპოლისტური კაპიტალიზმმა განვითარების მაღალ დონეს მიაღწია. რამდენადაც მან ამ ქვეყანას? სწორედ აქ საწარმოთა დატვირთვათა ყველაზე დიდ ოდენობას აღწევს. ამ დროს, როცა კაპიტალიზმის სამყაროში ადამიანთა უდიდესი მასები შიმშილობენ, ამერიკელი მონოპოლისტები ათენიანებენ ნათესავებს, სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების შეზღუდვას. ნაებები „სრული დასაშვების“ ნაცვლად არის უმოწყვარა და ნახევრად უმოწყვარა მრეწველობის მრავალმილიონიანი არმია.

გამოდის, რომ სახელმწიფო-მონოპოლისტური კაპიტალიზმში როგორც იმპერიალიზმის ხსნის საშუალებად იმედის დამყარებას სერობოული საფუძველი არა აქვს.

მსოფლიო კაპიტალიზმის დასაშვებისა და მხსნის რაობის პრეტენზიას აცხადებს ამერიკის იმპერიალიზმი. თქმა არ უნდა, ამერიკის შეერთებული შტატები კაპიტალისტური სამყაროს ყველაზე მდიდარი და მძლავრი სახელმწიფოა. მაგრამ იგი სულ უფრო მეტად ხდება კაპიტალიზმის ეკონომიკური სიმდიდრის ეპიცენტრი. ამასთან ერთად უნდა აღინიშნოს ასეთი ფაქტი: აი უკვე მთელი ათწლეულია, რაც მისი ხვედრითი წილი მსოფლიო კაპიტალიზმის წარმოებასა და ვაჭრობაში განუზრდად მცირდება. ამერიკის კაპიტალიზმმა განწველი თავისი ზენიტი და დაიწყო მისი მხის ჩასვენება.

არის კიდევ ერთი მიზეზი, რომლის გამო ამერიკის შეერთებული შტატების ვაჭრობები, რომ მთელი კაპიტალისტური სამყაროს თავიანთი მთავრებლობის უკიდურეს ნიშნებზეა, უსაფუძვლოდ აღმოჩნდა. ეს არის აღმოფხვრული ეკონომიკური უშულო იმპერიალიზმის სახელმწიფო ფორმის შორის. საერთაშორისო სახელმწიფო-მონოპოლისტური ორგანიზაციები, რომლებიც ჩნდებიან კაპიტალისტური ქვეყნების გაერთიანების, ბაზრის პრობლემის შერბილების ღონისძიებას, საქმით წარმოადგენენ მსოფლიო კაპიტალისტური ბაზრის გადართობის ახალ ფორმებს, იქცევიან მწვევე უთანხმოებათა და კონფლიქტების კერებად. იმპერიალიზმის ბანაკში ობიექტურად მოქმედებს და ერთმანეთში გადახაროებული ორი ტენდენცია: ერთი — მთელი მისი ძალების წინააღმდეგობა კაპიტალიზმის წინააღმდეგ და მეორე — წინააღმდეგობა ახალი იმპერიალიზმის წინააღმდეგ. ამერიკის იმპერიალიზმი მტკიცებით აცხადებს, რომ მისი მიზანია მთელი მსოფლიო კაპიტალიზმის დასაშვებისა და მისი მონიშვნისა. მაგრამ რა მისცა კაპიტალიზმს კაპიტალიზმში? იგი ამხანაგებს და ადამიანთა წინააღმდეგ მართავს მთელი განვითარების გენის მონიშვნას. მან ატარებდა ენერჯის განვითარებას და ატარებდა საფრთხელს კაპიტალიზმისათვის. ყოველ ნახევარ ახალი ტექნიკურ განვითარების გზაზე კაპიტალიზმი იყენებს ადამიანის წინააღმდეგ ცალკეული ქვეყნების სიმდიდრე შენარჩუნებულა ბევრი სხვა ქვეყნის ხალხთა სიღატაკით. მეცნიერების სუფთა შედეგები, მარქსის სიტყვებით რომ ვთქვათ, კაპიტალიზმის დროს ვერ იკავებდა სხვანაირად, თუ არა უმეცრების შავნახვე ფონზე.

II. კომუნისტური პარტიისა და ხალხის დიდი მიგრა

ამხანაგებო! ახალი პროგრამის მიღება მოასწავებს ახალ ნიშანს კომუნისტური პარტიისა და მთელი საბჭოთა საზოგადოების განვითარების ისტორიაში. ჩვენი პარტიის ყოველი პროგრამა შეესაბამება ჩვენი ქვეყნის განვითარების გარკვეულ ისტორიულ ეტაპს. მაგრამ ყველა ჩვენი პროგრამა ურთიერთ დაკავშირებულია. აღებულია როგორც ერთი მთლიანი შემადგენელი ნაწილები, ისინი იძლევიან სოციალისტური რევოლუციის, სოციალიზმისა და კომუნისტური მშენებლობის მშრომელ, გამოცდილებით შემოწმებულ და დადასტურებულ მარქსისტულ-ლენინურ თეორიას. სკკპ პროგრამები შეიძლება შევიდარიონ სამსაფუძვლად რავეტას. პირველმა საფეხურმა ჩვენი ქვეყანა გამოიყვანა კაპიტალისტური სამყაროდან, მეორემ აიყვანა იგი სოციალიზმამდე, ხოლო მესამე მშრომლებულია გაიყვანა კომუნისტური ორბიტაზე. ეს შესანიშნავი რავეტაა, ამხანაგებო. იგი მოძრაობს ზუსტი კურსით, რომელიც გენერალურმა ლენინმა, ჩვენმა რევოლუციურმა თეორიულმა დადასტურებულმა მარქსისტულ-ლენინურმა თეორიამ დააფუძნა, მას კვებავს ყველაზე დიდი ენერჯია, კომუნისტური მშენებელთა ენერჯია.

როგორია პროგრამის პროექტის ძირითადი ნიშნები? მთავარი ის არის, რომ ეს არის კომუნისტური მშენებლობის კონკრეტული, მეცნიერულად დასაბუთებული პროგრამა. პროექტში აღნიშნულია კომუნისტური ნათელი მიზნების ავტომატური გზები. ჩვენ გუდავთ, თუ როგორ უნდა ავაღწიოთ იგი, როგორ იქნება გარდაც და შევინდოთ, რა ადამიანური იტვირთვები მასში და რას ვაუკეთებენ, რომ კომუნისტური მშენებელი კლდე უფრო მთავრდება და ლამაზი გახდეს. ვისაც სურს იცოდეს, რა არის კომუნისტური მშენებლობის მშენებელი ვუთხრობთ: „წაიკობენ ჩვენი პარტიის პროგრამა“.

პროგრამის პროექტი მოასწავებს ახალ ეტაპს მარქსის, ენგელსის, ლენინის რევოლუციური თეორიის განვითარებაში. პროგრამის თვითონ ნათელ მასებს კომუნისტური მშენებლობის თეორიისა და პრაქტიკის ყველა ძირითად საკითხზე, თანამედროვე მსოფლიო განვითარების უმნიშვნელოვანეს საკითხებზე. პროგრამის პროექტის მონაშენებისათვის უდიდესი, კემუნისტური სტრუქტურული მნიშვნელობა შექმნდა სკკპ XX და XXI ყრილობები, რომლებმაც ბევრი პრინციპული ახალი რამ შეიტანეს პარტიისა და საბჭოთა საზოგადოების ცხოვრების ძირითად საკითხებში გადაჭრის, მსოფლიო განვითარების პროცესების ანალიზში. რომ არ ყოფილიყო სკკპ XX და XXI ყრილობები, ჩვენთვის ვაცოცხლებით უფრო ძნელი იქნებოდა ასეთი პროგრამის შემოქმედება.

პროექტის მთელი სულისკვეთება, მთელი შინაარსი ასახავს მარქსიზმ-ლენინიზმის თეორიასა და კომუნისტურ პროგრამის პრაქტიკის ერთობიანსა და განუყოფლობას. პროგრამაში კონკრეტულად განსაზღვრულია ამოცანები მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის, სახელმწიფოს, მეცნიერების, კულტურის განვითარების დარგში, კომუნისტური აღზრდის დარგში. თქვენ მხოლოდ წარმოადგინეთ, ამხანაგებო, რა სიმძლავრე ახლა საბჭოთა ადამიანი, თუ მას შეუძლია დასახვის საზოგადოებრივი განვითარების პერსპექტივები ესოდენ მნიშვნელოვანი ისტორიული პერიოდისათვის.

ტა კერებდ. იმპერიალიზმის ბანაკში ობიექტურად მოქმედებს და ერთმანეთში გადახაროებული ორი ტენდენცია: ერთი — მთელი მისი ძალების წინააღმდეგობა კაპიტალიზმის წინააღმდეგ და მეორე — წინააღმდეგობა ახალი იმპერიალიზმის წინააღმდეგ. ამერიკის იმპერიალიზმი მტკიცებით აცხადებს, რომ მისი მიზანია მთელი მსოფლიო კაპიტალიზმის დასაშვებისა და მისი მონიშვნისა. მაგრამ რა მისცა კაპიტალიზმს კაპიტალიზმში? იგი ამხანაგებს და ადამიანთა წინააღმდეგ მართავს მთელი განვითარების გენის მონიშვნას. მან ატარებდა ენერჯის განვითარებას და ატარებდა საფრთხელს კაპიტალიზმისათვის. ყოველ ნახევარ ახალი ტექნიკურ განვითარების გზაზე კაპიტალიზმი იყენებს ადამიანის წინააღმდეგ ცალკეული ქვეყნების სიმდიდრე შენარჩუნებულა ბევრი სხვა ქვეყნის ხალხთა სიღატაკით. მეცნიერების სუფთა შედეგები, მარქსის სიტყვებით რომ ვთქვათ, კაპიტალიზმის დროს ვერ იკავებდა სხვანაირად, თუ არა უმეცრების შავნახვე ფონზე.

ერთი შეუძა მთლიანობაში და მთლიანობაში არა მარტო უკონკრეტოდ განავიხედინა კაპიტალისტური სამყაროს მთელ სიმდიდრეს, არამედ აგრეთვე მთელი ერების ცხოვრებასაც აქციენ ხურდა ფულად. ერთი თავის ცხოვრების მანძილზე იმპერიალიზმმა ორი მსოფლიო ომი გააჩვენა, დაახლოებით 80 მილიონი მოკვლად. დასახარებელი, რომ არაფერი ვთქვათ მატერიალურ ფასეულობათა აურაცხელი ნარევიზე, — ასეთი ფასი, რომელიც კაპიტალიზმმა იმპერიალიზმის პოლიტიკისათვის გადაიხადა. ზოგადად მეცნიერების გამოიგონებებით, ომებისა და მათთვის მზადების ხარკები XX საუკუნის პირველ ნახევარში (1900-1953 წლები) შეიღებდა მთელ მსოფლიოში კემუნისტურ აღსრულებით ციფრებს — დაახლოებით ოთხ ტრილიონ დოლარს.

მოდით ვნახოთ, რა შეიძლება და გავითვალისწინოთ ამ სასწრაფო ადამიანის საკეთილდღეოდ. ამ სასწრაფო შეიძლება და უფროდ ვეძებოდა პური ნახევარ საუკუნეზე ჩვენი პლანეტის მთელი მოსახლეობისათვის. ამ სასწრაფო შეიძლება და ავტომეხანძარი კეთილმოწყობის ნიშნები 500 მილიონი ოჯახისათვის, ესე იგი მსოფლიო მოსახლეობის ორი მესამედისათვის. აქვანად იმპერიალიზმი აძლევს კაპიტალიზმს ყოველწლიურად სამხედრო მიზნებისათვის ხარკის სულ ცოტა 100 მილიონი დოლარი. ამ თანხის 20 პროცენტზე კი ყოველწლიურად რომ ხარჯდებოდეს სუსტად განვითარებული ქვეყნები დასახარებელი 25 წლის მანძილზე, შეიძლება აშენებულიყო 230 მილიონი კოლონიური საერთო სიმძლავრის ელექტროსადგურები, შემწვნილიყო მეტალურგიული ქანხები, რომლებიც წელიწადში გამოაღებდნენ 185 მილიონ ტონა ფოვადს, მორწყულიყო 100 მილიონ ჰექტარზე მეტი მიწა და გავითვალისწინოთ ბევრი სხვა დიდი საქმე ხალხთა ცხოვრების გასაუმჯობესებლად. ყოველივე ეს ერთობელ კიდევ მოწოდებს, თუ რა აქტუალური მნიშვნელობა აქვს ხალხებისათვის ბრძოლას განვითარების განსახარებელად.

თუ შევანებთ მსოფლიო განვითარების მთავარ შედეგებს, შეიძლება ითქვას: ისტორია წინ მიდის ისე, როგორც მარქსი და ლენინი წინასწარმეტყველებდნენ. სოციალიზმის ძალები, მსოფლიო პროგრამის მთელი ძალები იზრდებიან, ხალხები სულ უფრო გადაჭრით წყვეტენ აკვირების იმპერიალიზმთან. იმპერიალიზმის დაღუპვა და სოციალიზმის გამარჯვება მსოფლიო მასშტაბით გარუდვალა.

პარტიის მუშაობაში პროგრამის მთელი საბჭოთა ხალხის პროგრამაა. როცა პარტია იღვდა თავის პირველ პროგრამას, მას მიჰყვებოდნენ მოწინავე მუშების პატარა ჯგუფები. როცა იგი იღვდა მეორე პროგრამას, მას მიჰყვებოდნენ მუშების კლასი და მშრომელი გენიზმის ძირითადი მასები. ახლა პარტიას მიჰყვება მთელი საბჭოთა ხალხი. ჩვენმა ხალხმა პარტიის პროგრამა მიიღო როგორც თავისი მშობლიური საქმე, როგორც თავისი ცხოვრების უდიდესი მიზანი.

ახალი პროგრამა სრულად განხორციელება პარტიის ლიდერებისა: „ყველაფერი ადამიანისათვის, ადამიანის კეთილდღეობისათვის“. მასში უპირველესია ისიცაინა ადგილი უჭირავს ხალხის მატერიალური კეთილდღეობისა და კულტურის შემდგომი ამაღლების, ადამიანის პიროვნების გაფორმების საკითხებს. და ეს უდიდესად კანონზომიერია. ბოლშევიკებმა რევოლუციის დროს ადამიანთა იმისათვის, რომ მშრომელი ხალხის ცხოვრება გეგმიად სამართლი და ბედნიერი. პარტიის მესამე პროგრამა მოასწავებს ისეთი პერიოდის დაწყებას, როცა ყველა სიმწიფე და გაჭირვება, რაც საბჭოთა ხალხმა გადაიტანა თავისი დიდი საქმისათვის, ასევე დასრულდება.

პროგრამის პროექტი ითვალისწინებს ახალ საერთაშორისო პირობებს: კომუნისტური მშენებლობა ჩადდება არა კაპიტალისტურ გარემოცვაში, არამედ სოციალიზმის მსოფლიო სისტემის არსებობის, იმპერიალიზმის ძალებზე სოციალიზმის ძალების, იმის ძალებზე მშვიდობის ძალების შიშად უპირატესობის ვითარებაში. იმპერიალიზმის სახელმწიფოები, რა თქმა უნდა, ყოველწლიურად ცდილობენ ხელი შეუშალონ საბჭოთა ქვეყნის ეკონომიკურ და სოციალურ პროგრესს, აძიებდნენ მას ხარკის სასწრაფო თავდაცვაზე. ეს რომ არ იყოს, ჩვენი განვითარების ტემპი კიდევ უფრო სწრაფი იქნებოდა. ამასთან ერთად, სოციალიზმის ძალების ზრდისა და მსოფლიო იმპერიალიზმის შესუსტების ეკალობაზე უფრო ხელსაყრელი პირობები შეიქმნება ჩვენი სამეურნეო და კულტურული მშენებლობისათვის.

ჩვენი პროგრამა გამსჭვალულია სოციალისტური პრინციპებისა: მშრომელის სუბიექტურობით, ლენინური პარტია მუდამ პირნათლად ასრულებს თავის მოვალეობებს საზღვარგარეთ მშენებლობის მიხედვით. 1917 წლის ოქტომბერში მან მსოფლიოში აწინააღმდეგა ცხოვრების განთავით. მან აღმართა სოციალიზმის შექმერა, რომელსაც ყველა ხალხი ხედავს და რომელიც მათ ახალი წყობილების გზას უჩვენებს, ლენინური პარტია ეკლავაც მალა დაიჭერს ინტერნაციონალიზმის დროს. თავის მთავარ ინტერნაციონალურ მოვალეობად პარტიას ახლა ის მიაჩნია, რომ მოკლე ისტორიულ ვადებში ააშენოს კომუნისტური.

პროგრამის პროექტი ნამდვილი კომუნისტური მუშაობის დაწყებას, იგი გამსჭვალულია მშვიდობისა და ხალხთა ძმობის იდეებით. ჩვენი სახელმწიფოს სულ უფრო მზარდ მდიდრებას ვახმარებთ მშვიდობასა და კომუნისტური პროგრესის. როცა საბჭოთა კავშირი გახდება პირველი საზღვრული სახელმწიფო, როცა სოციალისტური სისტემა საბოლოოდ დაიპყრება მსოფლიოში.

პროგრამის პროექტი ნამდვილი კომუნისტური მუშაობის დაწყებას, იგი გამსჭვალულია მშვიდობისა და ხალხთა ძმობის იდეებით. ჩვენი სახელმწიფოს სულ უფრო მზარდ მდიდრებას ვახმარებთ მშვიდობასა და კომუნისტური პროგრესის. როცა საბჭოთა კავშირი გახდება პირველი საზღვრული სახელმწიფო, როცა სოციალისტური სისტემა საბოლოოდ დაიპყრება მსოფლიოში.

პროგრამის პროექტი ნამდვილი კომუნისტური მუშაობის დაწყებას, იგი გამსჭვალულია მშვიდობისა და ხალხთა ძმობის იდეებით. ჩვენი სახელმწიფოს სულ უფრო მზარდ მდიდრებას ვახმარებთ მშვიდობასა და კომუნისტური პროგრესის. როცა საბჭოთა კავშირი გახდება პირველი საზღვრული სახელმწიფო, როცა სოციალისტური სისტემა საბოლოოდ დაიპყრება მსოფლიოში.

განვითარების გადამწყვეტ ფაქტორად, როცა კიდევ უფრო განვითარდება მშვიდობის ძალები მთელ მსოფლიოში, მამის სასწრაფო ახალი საბოლოოდ გადაიხრება მშვიდობის ძალების სასარგებლოდ და საერთაშორისო ამინდის ბარომეტრი უჩვენებს: „მორწმინდა, მსოფლიო ომის საფრთხე მთელმთლად გავლო“.

ამხანაგებო! კომუნისტური კავშირის საუკუნეობრივი ოცნებაა, მშრომელ მასებს სწამდეთ, რომ მონობასა და დამოკიდებულებას, თვითნებობასა და სიღატაკს, გაფთხებულ ბრძოლას ლეკმა პურისათვის და ომებს ხალხებს შორის შევცვლით საზოგადოებას. სადაც გამეფებული იქნება მშვიდობა, შრომა, თავისუფლება, თანასწორობა, ძმობა, რევოლუციური მოძრაობა წარმოიშობა უტოპიური თეორიების მთავალი ოქროს საუკუნის შესახებ.

უტოპიური სოციალიზმის წარმოადგენლობა მწვეველდაკავიერების ექსპლუატატორული წყობილება და მისი მანიკერებანი, ისინი ხატავდნენ მომავალი საზოგადოების სურათებს. მაგრამ უტოპისტები უფრო ახლო იყვნენ კემუნისტურებსა, როცა ლამაზად იმდენ იმდენ, თუ რა არ იქნებოდა სიცოცხლის საზოგადოებრივი ვიდრე მამინ, როცა სახედონდა სოციალიზმის განხორციელების გზებზე მთელმთლად ამისა, იდეალური წყობილების ამ სურათების ფანტასტიკურ საფარს ქვეშ ჩვენ ახლაც ვპოულობთ გენიური იდეების ჩანასახებს. ჩვენ მადღერებთ ვიგონებთ დიდ სოციალისტ-უტოპისტებს სენ-სიმონს, ფურიერს, ოუენს, კამბანელს, მორს, ჩვენს რუს რევოლუციონერ დემოკრატებს ჩერნიშევსკის, ჯერცენს, ბელინსკის, დობროლიტოვს, რომლებიც სხვებზე უფრო ახლო მივიდნენ მეცნიერულ სოციალიზმთან.

მაგრამ მხოლოდ მარქსმა, ენგელსმა და ლენინმა შექმნეს მეცნიერული კომუნისტური თეორია, მიგვიჩვენეს ახალი საზოგადოების დამყარების რეალური გზები და რევოლუციური ძალები, რომლებიც მორალურად არიან დადგარილი ძველი სამყარო, ააშენონ კომუნისტური სამყარო.

მარქსმა და ენგელსმა განსაზღვრეს კომუნისტური ყველაზე დამახასიათებელი ნიშნები, ახლა, როცა ჩვენ პრაქტიკულად ვაშენებთ კომუნისტურ საზოგადოებას, არ შეგვიძლია აღტკება არ გამოვიქვით ჩვენი მასშვალელები წინასწარხდღის გენიალური ძაღის გამო. მათი თვალის ნამდვილად ხედდა მთელი საუკუნის მიძა, რეალური იდეების ჩანასახებს. ჩვენ მადღერებთ ვიგონებთ დიდ განავითარა მარქსიზმის მოღვივებელ კომუნისტურ საზოგადოების შესახებ, მოვაცა კომუნისტური ორი საფეხურის ზუსტი განსაზღვრა, შეიმუშავა სოციალიზმის მშენებლობის გეგმა და კომუნისტურ საზოგადოებად მისი გადახარის ანონომიზირება.

ჩვენი წარმოდგენა კომუნისტური წყობილების შესახებ მთლიანად ემყარება მარქსიზმ-ლენინიზმის ფორმულაზე მთლიანად მიყვებით დასვენებს. ამასთან ერთ რამეში, და მათთან არსებით რამეში, ჩვენ უპირატესობა ვაძენს მთი წინაშე: ჩვენ ვცხოვრობთ XX საუკუნის მეორე ნახევარში და ჩვენს განვითარებას სოციალიზმისა და კომუნისტური მშენებლობის უდიდესი, ფასდღებელი პრაქტიკული გამოცდილება. და არა რაღაც პატარა, ოკეანეში დაკარგული უტოპიის კუნძულზე, როგორც წარმოდგენილი ჰქონდა თომას მორს, და არა რაღაც მზის ქალაქში, როგორც ხატავდა თომას კამბანელი, და არა ერთ ნაკვალ მწიფე მორეულ ამერიკაში, როგორც გეგმავდა ბობინერ ტუენი. არა, ახალი ცხოვრება შენდება დედამიწის ვეგეტატიულ მასივზე.

ახლა ჩვენ შეგვიძლია არა მარტო უფრო ზუსტად წარმოვიდგინოთ კომუნისტური საზოგადოების, არამედ ვაქტიუალური მნიშვნელობა აქვს ხალხებისათვის ბრძოლას განვითარების განსახარებელად. ჩვენს წინაშე მდებარეობს უდიდესი მშენებლობის საკითხი, რაც მოვალეობაა, განსხვავებით მისი აშენების პრაქტიკული გზები, კონკრეტული შინაარსი მიცვეთ მეცნიერული კომუნისტური პრინციპებს. ჩვენ უფრო ნათლად ვაგრძელებთ გზებზე ბეგრ რამე იქიდან, რაც დამატული იყო ჩვენი წინამორბედებისა და დროის ფარული იზრდებიან, ხალხები სულ უფრო გადაჭრით წყვეტენ აკვირების იმპერიალიზმთან. იმპერიალიზმის დაღუპვა და სოციალიზმის გამარჯვება მსოფლიო მასშტაბით გარუდვალა.

პროგრამის პროექტი მსოფლიო კომუნისტური მუშაობის დაწყებას, იგი გამსჭვალულია მშვიდობისა და ხალხთა ძმობის იდეებით. ჩვენი სახელმწიფოს სულ უფრო მზარდ მდიდრებას ვახმარებთ მშვიდობასა და კომუნისტური პროგრესის. როცა საბჭოთა კავშირი გახდება პირველი საზღვრული სახელმწიფო, როცა სოციალისტური სისტემა საბოლოოდ დაიპყრება მსოფლიოში.

პროგრამის პროექტი მსოფლიო კომუნისტური მუშაობის დაწყებას, იგი გამსჭვალულია მშვიდობისა და ხალხთა ძმობის იდეებით. ჩვენი სახელმწიფოს სულ უფრო მზარდ მდიდრებას ვახმარებთ მშვიდობასა და კომუნისტური პროგრესის. როცა საბჭოთა კავშირი გახდება პირველი საზღვრული სახელმწიფო, როცა სოციალისტური სისტემა საბოლოოდ დაიპყრება მსოფლიოში.

პროგრამის პროექტი მსოფლიო კომუნისტური მუშაობის დაწყებას, იგი გამსჭვალულია მშვიდობისა და ხალხთა ძმობის იდეებით. ჩვენი სახელმწიფოს სულ უფრო მზარდ მდიდრებას ვახმარებთ მშვიდობასა და კომუნისტური პროგრესის. როცა საბჭოთა კავშირი გახდება პირველი საზღვრული სახელმწიფო, როცა სოციალისტური სისტემა საბოლოოდ დაიპყრება მსოფლიოში.

პროგრამის პროექტი მსოფლიო კომუნისტური მუშაობის დაწყებას, იგი გამსჭვალულია მშვიდობისა და ხალხთა ძმობის იდეებით. ჩვენი სახელმწიფოს სულ უფრო მზარდ მდიდრებას ვახმარებთ მშვიდობასა და კომუნისტური პროგრესის. როცა საბჭოთა კავშირი გახდება პირველი საზღვრული სახელმწიფო, როცა სოციალისტური სისტემა საბოლოოდ დაიპყრება მსოფლიოში.

პროგრამის პროექტი მსოფლიო კომუნისტური მუშაობის დაწყებას, იგი გამსჭვალულია მშვიდობისა და ხალხთა ძმობის იდეებით. ჩვენი სახელმწიფოს სულ უფრო მზარდ მდიდრებას ვახმარებთ მშვიდობასა და კომუნისტური პროგრესის. როცა საბჭოთა კავშირი გახდება პირველი საზღვრული სახელმწიფო, როცა სოციალისტური სისტემა საბოლოოდ დაიპყრება მსოფლიოში.

არაინ ადამიანები, რომლებსაც მცდარად, ობიექტულად აქვთ წარმოდგენილი ცხოვრების პირობები კომუნისტური წარმოების მიხედვით, და მსჯელობენ დასაბუთებით: „კომუნისტური წინააღმდეგობა, გინდა იარე შრომით ადამიანთა დასავლეთში, დასავლეთიდან სამხრეთში, სულ ერთია მიღებ მოთხოვნა-ლები მიხედვით“. ერთადერთი რამ, რასაც ისინი ამხანაგებენ კომუნისტებისათვის, არის ყველაზე დიდი კვება.

იგი უნდა გავუტოლოთ ასეთ ადამიანებს თავიანთი მთი წარმოდგენის სიეთი არა აქვს რა კომუნისტურ თან. კომუნისტური საზოგადოებას ექნება ყველაზე განვითარებული ტექნიკა, ყველაზე განვითარებული და რეალური წარმოება, ყველაზე სრულყოფილი მანქანობა. მაგრამ მანქანები უნდა მართონ ადამიანები. უნდა იმდენად მანქანები მკვდარი. ამიტომ სიხუტზე, ორგანიზებულობა, დისციპლინა წმინდა წიკისა, ყოველი მშრომლის ყოფილები საუკუნეობრივად ნორმა. თავიანთი მოვალეობის ისინი შეასრულებენ არა შიმშილის მართანხმით, როგორც კაპიტალიზმის დროს, არამედ შეგნებულად და ნებაყოფლობით. ყველას ექნება შეგნებული თავისი მოვალეობა, თავის შრომის მთავარს როგორც მატერიალური, ისე სულიერი სიკეთის შექმნას. ყველა საბჭოთა ადამიანი ისე უნდა შრომობდეს, რომ როცა აიგება კომუნისტური ნათელი შენობა, თვითუფლებს შეიქმნოს თქმას: აქ ჩემი წყვილიც არის.

მარქსიზმ-ლენინიზმის (ლენინის) ხაზგასმით აღნიშნავდნენ, რომ კომუნისტური კლდეით რომელიც გამოიწველია სოციალიზმისათვის, ეს ერთი და იმავე სოციალურ-ეკონომიკური ფორმის ორი ფაზაა, რომლებიც ერთმანეთისადაც განსხვავდებიან ეკონომიკური განვითარებით და საზოგადოებრივი ურთიერთობის სიმრეობით.

სოციალიზმი თავის საერთო საფუძველზე რომ ვითარდება, ყველა მისი გიგანტურ მსოფლიო ისტორიულ მოღწევასთან ერთად, სოციალიზმს ბევრი მზრივ — ეკონომიკური, ზნობრივი, სამართლებრივი მზრივ, და ადამიანთა შეგნებაში ჯერ კიდევ არის ნიშანი ძველი წყობილებისა, რომლის წინააღმდეგ იგი გამოვიდა. კომუნისტური საზოგადოებრივი ცხოვრების უფრო მაღალი და სრულყოფილი საფეხურია. და იგი შეიძლება განვიხილოდნენ მხოლოდ მაშინ, როცა ვსავსებით განმტკიცდა სოციალიზმი. კომუნისტური დროს ვსავსებით მივიღება ბოლო კაპიტალისტური წყობილების ყველა შედეგს.

ის, რომ კომუნისტური ვითარდება საკუთარ საფუძველზე, წინასწარ განსაზღვრავს მისი შექმნის პროცესის თავისებურებებს, კაპიტალიზმიდან სოციალიზმზე გადასვლა ხორციელდება კლასობრივი ბრძოლის პირობებში, მოთხოვნი საზოგადოებრივი ურთიერთობის ძირითად მსხრველს,

აქტიურობა ნ. ს. ხრუშჩოვის მოხსენებაში

(გაგრძელება)

საბჭოთა ადამიანების ყოველგვარ განუხრავად, ნაკლები არ უნდა იყოს, ვიდრე ზრუნვა ვთქვათ, მეტალურგიული მოწყობილობისათვის.

ამხანაგებო! ჩვენ სავსებით უნდა გავითვალისწინოთ, თუ რა გადაწყვეტილებები მიიღვეს აქვს შრომის ნაყოფიერების წარმოების კომუნისტური დონის მიღწევისათვის. საზოგადოებრივი შრომის ნაყოფიერების გადიდება ჩვენი პროგრესის საზომი და ადამიანთა ცხოვრების დონის ზრდის უმნიშვნელოვანესი წყაროა. საკითხის ყოველი სხვაანარი დაყენება დეტი მანილიველობაა.

ჩვენს წინაშე დგას წარმოების გადიდების, სიუხვის შექმნის გეგანტური ამოცანები. როგორ უნდა უზრუნველყოფთ ეს იმ პირობებში, რომ მიუთითა რიცხვის ზრდას იქნეს თავისი ზეგარი — იგი 20 წელიწადში შეადგენს დაახლოებით 40 პროცენტს, ამასთან ამ მატყის მიწვევლები წარმოების ნაწილი მოდის არასაწარმოო სფეროზე, დაიღვე უნდა გავითვალისწინოთ სამუშაო დღის შემოკლება? ასეთი დასმულ კითხვებზე შეიძლება გავყოფიხართ მხოლოდ ერთი — შესაბამისად უნდა გავადიდოთ შრომის ნაყოფიერება. საეკონომიკური გეგმების მონახაზების მიხედვით 1961-1980 წლებში ერთეული შემოსავლის მთელი მატყის ცხრა მეათედზე მეტი უზრუნველყოფილ უნდა იქნეს შრომის ნაყოფიერების გადიდებით. უახლოესი ათი წლის განმავლობაში შრომის ნაყოფიერება სსრ კავშირის მრეწველობაში გაიზარდება დაახლოებით ერთობლივად, ხოლო ოც წელიწადში — 4-4,2-ჯერ. სამუშაო დღის შემოკლების გამო გამოძვედების ზრდა ერთ სამუშაო საათზე გაიზარდება ერთდ უფრო მეტი იქნება.

მოხაველ 20 წელიწადში გათვალისწინებულია საწარმოო ძალების განლაგების შედგომი გაუმჯობესება. ეს საშუალებას მოგვცემს მაქსიმალურად დავყოფოთ საზოგადოებრივი შრომა, უზრუნველყოთ წარმოების განვითარების სწრაფი ტემპი, საზოგადოების სიამაყურში ჩაგაყენოთ ახალი კოლოსალური ბუნებრივი სიმდიდრეები.

2. სოფლის მეურნეობისა და სოფლად საზოგადოებრივი ურთიერთობის განვითარება

ამხანაგებო! ჩვენი პარტიის პროგრამის პროექტში მოცემულია იმ სოციალური, ეკონომიკური და პოლიტიკური ცვლილებათა რეალური დახასიათება, რომლებიც სოფლად მოხდა საკომუნისტური წყობილების გამარჯვების, სოფლის მეურნეობის სოციალისტური სისტემის დამყარების შედეგად. სსრ კავშირში სოფლის მეურნეობის სოციალისტური სისტემის შექმნა ჩვენი პარტიის, მთელი საბჭოთა ხალხის ისტორიული გამარჯვებაა.

როცა მუშათა კლასმა ლენინური პარტიის ხელმძღვანელობით რევოლუცია მოახდინა, მტრები თავს ინუკრებდნენ იმდენად, რომ ბოლშევიკები გლეხთა საკითხს ვერ გადაჭრდნენ, რომ გლეხი არსოდეს არ აიღებდა ხელს საკუთარ ნაჭერ მიწაზე, მესაკუთრე გლეხისაგან კოლექტივიზაცია გლეხის აღზრდა არ მოხერხდებოდა.

მაგრამ მტრების იმდენი ბოლიტი გაიფხინა. ვლადიმერ ილიაძის ლენინმა შემოქმედა თავისი გენიალური კოლექტივიზაციის გეგმა. ხელმძღვანელობს რა ამ გეგმაში, პარტიამ დარაზმა მილიონობით გლეხი ახალი ცხოვრებისათვის. ღრმა სოციალისტურმა კვლამ არა მარტო ერთ-პირადი მთელი მოხდა, არამედ გლეხის კეთილშეშობისათვის ფსიქოლოგიაც შეცვალა. დღეს ჩვენ იმის მოწმეები ვართ, რომ ლენინებმა იღებდა გამარჯვებს სოფლის მეურნეობის გარდაქმნაში, იმაში, რომ მიწის მილიონობით მშობლიური ეზოთა კომუნისებში შეიქმნებოდა. ჩვენს პარტიას კანონიერად შეუძლია იმავის იმით, რომ მან აღწარმა ახალი გლეხი, რომელიც მხარდამხარ მიყვება გმირ მუშათა კლასს და ახალი ცხოვრების აქტიური მშენებელია.

მრეწველობასა და მის დამკერვლ ძალასთან — მიმი ინდუსტრიალსთან ერთად სსრ კავშირის სოფლის მეურნეობა შეადგენს მძლავრ სოციალისტური ეკონომიკას, რომლისთვისაც უცხუა კრიზისები და რყევა.

ჩვენ შეგარულეთ ლენინის კოლექტივიზაციის გეგმის პირველი ნაწილი — გლეხთა დაყვანით კოლმეურნეობათა გზაზე, შექმნილი საბჭოთა მეურნეობების ფართო ქსელი, გაიფხინეთ კოლმეურნეობები და საბჭოთა მეურნეობები. ახლა ჩვენ უნდა გადავდგათ წინ ახალი გადაწყვეტი ნაბიჯი — უზრუნველყოთ ყველა კოლმეურნეობისა და საბჭოთა მეურნეობის აყვავება, აყვავებით მათი წარმოება კომუნისტური უსესიერ დონეზე.

კომუნისტური მეურნეობის ახლანდელ ეტაპზე საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიას სოფლის მეურნეობის დარგში მთავარ ამოცანად მიჩანს:

— მოეწოდოს ხალხსათვის მაღალხარისხიანი პროდუქტებისა და მრეწველობისათვის ნედლეულის სიუხემის;

— სოფლის მეურნეობის საწარმოო ძალების მძლავრი აღმავლობისა და უზრუნველყოთ საბჭოთა სოფლის თანდათანობით გადასვლა კომუნისტურ საზოგადოებრივ ურთიერთობაზე და მინითადად მოეხდინოთ ქალაქსა და სოფელ შორის განსხვავების ლიკვიდაცია.

ჩვენ მიზნობით შევიჩრდოთ სოფლის მეურნეობის განვითარების ძირითად პრინციპებზე, რომლებიც ცხოვრებაში, კომუნისტური მეურნეობის პრაქტიკაში წმინაყენა და რომლებიც სსრ კავშირის პროექტში უმნიშვნელოვანეს დებულებებს შეადგენენ.

კომუნისტურმა პარტიამ გამოაცხადა დიდი და კეთილშობილური მიზანი — აღმართის მხარდ მატყრობა და კულტურულ მოთხოვნებთან სრული დამაკყოფილება. ამ მიზნის მიღწევა მოთხოვს მატყრობის წარმოების უმაღლესი დონის დონეს. ამიტომ პროგრამის პროექტში პარტიას ხალხის წინაშე სახავს სოფლის მეურნეობის განვითარების განადიოზულ გეგმას. პროგრამის რომ განვიხილოთ, ჩვენ კონკრეტულად გლამარობა ჩვენს საწარმოო ურთიერთობებზე და სოციალისტური მეურნეობის ხელმძღვანელებს. ო. ლენინი გვასწავლდა სწორად ასე შედგებოდა კომუნისტური მეურნეობის ამოცანების გადაჭრა. 1920 წლის განახლებულ, მიმართდა რა წერისთან პარტიულ ორგანიზაციებს პარტიის IX ყრილობისათვის მზადების გამო, ვლადიმერ ილიაძის წერდა: „საჭიროა წინსვლა, საჭიროა წინ განხედობილი, საჭიროა ყრილობაზე მოვიტანოთ სამეურნეო მშენებლობის კარგად მოფიქრებული და ყურადღებით, პარტიის ყველა წევრის საერთო შრომით, საერთო ძალისხმევით გადამუშავებული პრაქტიკული გამოცდილება“. (იხ. ტ. 30, გვ. 488).

სწორად სამეურნეო მშენებლობის ასეთი პრაქტიკული გამოცდილება უდევს საფუძვლად ჩვენს ეკონომიკურ გეგმებს. სოფლის მეურნეობის განვითარების დავალებებს პროგრამის პროექტში გათვალისწინებულია, რომ ოც წელიწადში სოფლის მეურნეობის პროდუქციის საერთო მოცულობა გადიდდეს დაახლოებით სამახვიარაჯერ. მარცვლულის საერთო წარმოება ერთობლივად და მეტად. ხორცისა თითქმის ოთხჯერ და რძისა თითქმის სამჯერ.

რამდენი და რა პროდუქტი უნდა ჩაწარმოოთ, რომ

საწარმოო ძალების განლაგების დარგში გათვალისწინებულია: — მძლავრი საბჭოთა-ენერგეტიკული ბაზების შექმნა ციმბირის რაიონებში და ამოღების იაფი ქვანახირების საბადოებზე, აგრეთვე ანგარიხს და გნისეის ჰიდროენერჯის უმდიდრესი რესურსების ბაზაზე; — შუა აზიის გადაქცევა გაზისა და ჰიდროენერჯის უდიდესი რესურსების გამოყენების ბაზაზე ენერგეტიკულ წარმოებათა განლაგების უმნიშვნელოვანეს რაიონად;

— ახალი მძლავრი მეტალურგიული ბაზების შექმნა, რათა 1980 წლისათვის გვექონდეს ხუთი საერთო-საეკონომიკური მეტალურგიული ბაზა: ურალში, უკრაინაში, ციმბირისა და შორეთული აღმოსავლეთის რაიონებში, ყუბანისა და სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის ცენტრალურ რაიონებში;

— ქიმიური მრეწველობის დიდი კომპლექსების მოწყობა იაფი ბუნებრივი და ნავთობის გაზების კონცენტრაციის რაიონებში, აგრეთვე ნავთობგანამუშავებელი მრეწველობისა — უწინარეს ყოვლისა ურალში, ვოლგისპირეთში, უკრაინაში, ჩრდილოეთ კავკასიაში, ციმბირსა და შუა აზიაში;

— ურალის აღმოსავლეთით მდებარე რაიონებში მძლავრი მანქანათმშენებლო ბაზების შექმნა, რომლებიც საშუალებას მოგვცემენ ძირითადად უზრუნველყოფით ამ რაიონების მოთხოვნილებანი მანქანებსა და მოწყობილობაზე; — სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის ჩრდილოეთ რაიონებში ვოლგის აუზში წყლის დიდი მასების გადასატანა დიდი სამუშაოების განხორციელება, ცენტრალური ყუბანის, ყამრის მხარის, დონბასისა და ურალის წყლი უზრუნველყოფა, მარგეპირებელი წყალსაცავების მშენებლობა შუა აზიაში, ვოლგაზე, დნეპრზე, ბუგსა და დნესტრზე, დიდი მასშტაბის საირიგაციო და სამედიკალინო მიწათმოქმედების განვითარება.

ასეთი რეგიონული განვითარების ზოგად პერსპექტივები, ეს ნამდვილად განადიოზული პერსპექტივებია. მაგრამ ჩვენ მტყვევდ ვითყობ: ის, რაც დღეს გვახვია, ხვალ რეალობა გახდება. ამის საწინარისი ჩვენი პარტიისა და ხალხის, დევგმირი ხალხის მტყვევად გადამწყვეტილება!

მაგრამ თუ დავეყრდნობთ მოწინავე მეურნეობათა და სიმეცნიერო დაწესებულებათა გამოცდილებას, გადავიხივებთ ნათესი ფართობების სტრუქტურას, უფრო გახეხილად და მტყვევდ წავალთ მცირემოსავლიანი კულტურების შეცვლის გზით, ფართოდ გამოვიყენებთ მოსავლიანობის გადიდების შესაძლებლობებს, მარცვლის წარმოების დასახული დონე მიღწეულ იქნება არა 1980 წელს, არამედ უფრო ადრე.

რა რეზერვებით არის დასახული ამ ამოცანის გადაჭრა? გარკვეული რაოდენობით მარცვლის მივიღებთ იმ გზით, რომ დავამუშავებთ ამჟამად გამოუყენებელ მიწებს. მაგრამ მარცვლის წარმოების გადიდების მთავარი წყაროა მცირემოსავლიანი კულტურების შეცვლა უფრო მოსავლიანი კულტურებით, ყველა კულტურის მოსავლიანობის გადიდება.

სკვ კულტურული კომიტეტის რუსეთის სსრ ბიურომ და რუსეთის ფედერაციის მინისტრთა საბჭომ შექმნიერებთან და სპეციალისტებთან ერთად შეიმუშავეს ნათესი ფართობების ახალი სტრუქტურა, რომელიც ქმნის მარცვლის წარმოების გადიდების დიდ შესაძლებლობებს. რა არის ახალი სტრუქტურა? მკვეთრად მცირდება მცირემოსავლიანი და მცირემოსავლიანი კულტურების ნათესები: შვრისა — 6 მილიონი ჰექტარით, ბალახებისა — 9 მილიონი ჰექტარით. ლეკვირებულ ნათესებში ანუ დიდ ტენიან ზონაში 9 მილიონ ჰექტარ ფართობზე.

უფრო ძვირისა კულტურებისათვის სულ განთავსილ უნდა იქნეს 24 მილიონი ჰექტარი. ამ მიწებით გადიდება ხელ მარცვლის სიმინდის, ბარდის, საკვები პარკოსნებისა და სხვა ძვირფასი კულტურების ნათესები. კომუნურნობები და საბჭოთა მეურნეობები ითვალისწინებენ ხელ მარცვლად სიმინდის ნათესები, 2,4 მილიონიდან გადიდონ 7 მილიონ ჰექტარამდე, ჰექტარზე 40 ცენტნერი მოსავლისა სიმინდი მოგვეცემს 1 მილიარდ 700 მილიონ ფუთ მარცვლად.

პარკოსნი კულტურების ფართობი რესპუბლიკაში გადიდება 2,6 მილიონიდან 19 მილიონ ჰექტარამდე, აქედან ბარდისა და საკვები პარკოსნებისა — 16,5 მილიონ ჰექტარამდე. ჰექტარზე დაახლოებით 20 ცენტნერი მოსავლისა ეს მოგვეცემს 2 მილიარდ 800 მილიონ ფუთ მარცვლად.

ხორბლის ნათესები და სხვა თავთავიანი, აგრეთვე საბურღულ კულტურების ნათესები შეადგენენ 68 მილიონ ჰექტარს. ჰექტარზე 20 ცენტნერი მოსავლისა ამ კულტურების საერთო მოსავალი 8 მილიარდ ფუთს გადააჭარბებს.

ამრიგად, საშარცველ სიმინდის, ბარდის, პარკოსნების დანერგვა, ყველა კულტურის მოსავლიანობის გადიდება შესაძლებლობას მისცემს რუსეთის სსრ კომუნურნეობებს და საბჭოთა მეურნეობებს აწარმოოს უფროდენი 12 მილიარდ ფუთზე მეტი მარცვლი და სახელმწიფოს მიჰყვოდნ 4-5 მილიარდ ფუთი. უფრო თვალსაჩინოდ რომ წარმოვიდგინოთ ამდენი სასაქონლო მარცვლის მიღების რეალობა, მინდა ყურადღება მივაქციო შემიდეგ ციფრებს: 1961 წელს რუსეთის ფედერაციაში გეგმიტ სახელმწიფოს უნდა მიჰყოლოს 2 მილიარდ 100 მილიონი — 2 მილიარდ 200 მილიონი ფუთი ბური. თუ 9 მილიონი ჰექტარი მცირემოსავლიანი ბალახებისა და 9 მილიონი ჰექტარი მთლიანად ანუ დიდ ნაცვლად, რომლებზეც ზოით ვლამარაკე, დათესვენ პარკოსნებს და ჰექტარზე მიიღებენ 20 ცენტნერს, მარტო ეს მოგვეცემს 2 მილიარდ 200 მილიონ ფუთ მარცვლად. არსებობდა ეს სასაქონლო მარცვლეულია, რადგან აღნიშნული ფართობებიდან ახლა კომუნურნეობები და საბჭოთა მეურნეობები პრაქტიკულად ვერაფერს ვერ იღებენ. მაშასადამე, მარცვლის გაყიდვის ახლანდელ დონეს, რაც გეგმით არის გათვალისწინებული, მიემატება კიდევ 2 მილიარდ 200 მილიონ ფუთი, ხოლო სულ შესყიდვა მაშინ 4 მილიარდ ფუთზე მეტი მარცვლად მიიღწევა. ასე რომ სახელმწიფოსათვის 4-5 მილიარდი ფუთი მარცვლი მიყვება არც ისე მალე! პრაიერია, რომელიც უნდა იქონი რუსეთის ფედერაციის კომუნურნეობებმა და საბჭოთა მეურნეობებმა.

მთლიან, ამხანაგებო, ერთსულვანად დავუკრათ ტამი. დამწმუნებულა ვართ, რომ, როცა გადაწყვეტილება მიიღებო იქნება, რუსეთის ფედერაციის მშრომელები დარაზანებ თვანიტ მაღლებს და ამოცანა გადაჭრება! რუსეთის ფედერაციაში ანგარიხის მიღებულია ხორბლისა და სხვა მარცვლეულის, აგრეთვე პარკოსანი კულტურების მოსავლიანობა 20 ცენტნერი ჰექტარზე. ამხანაგებო, 20 ცენტნერი საშუალო მოსავალი ჰექტარზე მთელი 20 წლის მანძილზე. განა ეს ციფრი შეგვეგვიერება, განა ასეთია ჩვენი შესაძლებლობანი არა, ჩვენ გაცილებით მეტი შესაძლებლობანი გვაქვს.

საბჭოთა კავშირი უახლოეს ხანში მარცვლეულის საერთაშორისო ბაზარზე დაიკავებს ისეთ პოზიციებს, რომლებიც აგრინომეზონებ ბატი იმპერიალისტებს, თუ როცა იზრდება ჩვენი სოფლის მეურნეობა!

ასეთი მოსავალი ოცი წლის პერსპექტივაში შემცირებულიც კი არის. ჩვენს ქვეყანაში ბევრი კომუნურნეობა და საბჭოთა მეურნეობა უკვე ახლა იღებს ჰექტარზე 25-30 და 40 ცენტნერ ხორბალსა და სხვა მარცვლეულ კულტურებს. ასეთ მოსავლს ისინი იღებენ წარმოების ორგანიზაციის, სოფლის მეურნეობის მცვენიერებისა და ტენების განვითარების ახლანდელი დონის პირობებში. მაგრამ მცენიერება ყოველ წელს წინ წავა, ახალ დიდ შესაძლებლობებს შეუქმნის პრაქტიკა. განხედება სასოფლო-სამეურნეო მცენიერების უკეთესი ჯიშები და პირობები, მკვეთრად გადიდება ორგანული და მინერალური სასუქების, პერიდიდებისა და სხვა ქიმიური სასუქლების წარმოება. კომუნურნეობები და საბჭოთა მეურნეობები უფრო სრულყოფილი სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკით აღიჭურვებიან. ყოველიც ეს საშუალებას მოგვეცემს არა მარტო მივაღწიოთ, არამედ კიდევაც გადავიჭროთ მარცვლეულის წარმოებისა და შესყიდვის დასახულ დონეს.

აგილოთ განაგარიშებანი, რომლებიც წარმოადგენენ უკრაინის კომპარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭომ. სიმინდის ფართოდ დანერგვამდე უკრაინის შესაძლებლობანი მარცვლეულის წარმოებაში განისზღვრებოდა დაახლოებით 1,3-1,5 მილიარდ ფუთით და დამზადებაში — 400-500 მილიონი ფუთით.

ახლა, როცა ინერგება ისეთი მძლავრი კულტურები, როგორიც არის სიმინდი, ბარდა, საკვები პარკოსნები, უკრაინის მხარშილები საქმის წარმოების მტყვევდენი მშარცველ მარცვლეულის წარმოება აიყვანონ 3,8 მილიარდ ფუთამდე და შესყიდვა 1,5 მილიარდ ფუთამდე.

როგორი ცვლილებები მოხდება უკრაინის კომუნურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ნათესი ფართობების სტრუქტურაში? საშემოდგომი ხორბალი დაიკავებს 6,5 მილიონ ჰექტარს, სიმინდი 5 მილიონ ჰექტარზე მეტს, ანუ მთელი მარცვლეულის 28 პროცენტს, ხოლო პარკოსნები დაახლოებით 4 მილიონ ჰექტარს — ანუ მარცვლეულის 21 პროცენტს. სიმინდი და პარკოსნები, როგორც ყველაზე მოსავლიანი კულტურები რესპუბლიკაში შეადგენენ მთელი მარცვლეულის ნათესის

ბის თითქმის ნახევარს, ხოლო ამ კულტურების ხვედრით წონა მარცვლეულის საერთო წარმოებაში მიიღწევენ 60 პროცენტს.

დაეკვილია შემდეგი მოსავლის მიღება:

ყველა მარცვლეული	— 35 ცენტნერი ჰექტარზე
მთი შვრისა	— 30 ცენტნერი
— საშემოდგომი ხორბალი	— 30 ცენტნერი
— სიმინდი	— 30 ცენტნერი
— ბარდა	— 30 ცენტნერი
— საკვები პარკოსნები	— 32 ცენტნერი ჰექტარზე

ამ ციფრების რეალობა დადსტურებულია წლებგანდელი პრაქტიკით, როცა ბევრმა კომუნურნეობამ და საბჭოთა მეურნეობამ ჰექტარზე მიიღო 70-80 ცენტნერი სიმინდის მარცვალი, 30-40 ცენტნერი ხორბალი და ბარდა.

მარცვლეულის წარმოების გადიდებაში პარტია დიდ როლს აკუთვნებს ყუახტობს. ამ რუსულეთში არის თარესტურებიანი. აქ, გარდა საშემოდგომი ხორბლის, სიმინდი უმთავრესად მოჰყავთ სასოფლოს. ამიტომ მარცვლეულის წარმოების ზრდა მოხდება პარკოსანი კულტურების მოსავლიანობის გადიდება და ფართოდ დანერგვით, აგრეთვე ახალი მიწების შემდგომი ათვისებით. როგორც ჩანს, მომავალში, როცა მცენიერები სოფლის მეურნეობას მისცემენ უფრო მოკლე სავეგეტაციო პერიოდის სიმინდის აწარმო, სიმინდი შეიძლება მარცვლად მივიყვანოთ ყამირ მიწებზეც.

უნდა ვთქვათ, რომ, როცა მოხსენებისათვის ვემზადებოდით, წერილი მივიღე ანგარიშგანელი სელექციონერისაგან. იგი იტყვებდა, რომ შეუქმნია ისეთი ჯიშის სიმინდი, რომლის სავეგეტაციო პერიოდს დაახლოებით 60 დღეა თუ მართლაც ასეა, იქნება პირდაპირ კოლოსალური შემაძლებლობანი, რათა ვავაფაროთ და ვავაგრეკლოთ სიმინდის თესვა ჩრდილოეთში, მოგვყავდეს იქ საშარცველ სიმინდი.

ბატონმა რასკამ ვენაში მითხრა, რომ ასეთი ჯიშის სიმინდი ამერიკაში თითქმის არის. მაგრამ ეს განხედება არ დადსტურდა, თუმცა ბატონი რასკი დავაპირდა, დამტყვევებინა, რომ ეს ასეა. ამერიკელები, რომლებიც სიმინდს იყენებენ, მაგალითად ბატონი პარსკი, ამბობენ, რომ ასეთი სიმინდი ამერიკაში არ არის. მაგრამ თუ ამერიკაში არ არის, კარგა იქნება ასეთი ჯიშის სიმინდი საბჭოთა კავშირში შექმნათ.

მაგრამ რეალურად უნდა წარმოვიდგინოთ, რომ ეს მეტად ძნელი ამოცანაა. და ჩვენ არ ვაყენებთ საკითხს ისე, რომ სოფლის მეურნეობის განვითარება დამოუკიდებელი იყოს ამ პირობების გადაჭრაზე. კიდევაც რომ არ გვექმნება ასეთი სიმინდი, იმ ჯიშებითაც, რომლებიც გვაქვს, არა მარტო მილიონად, არამედ გადაჭარბებითაც შევასრულებთ ჩვენს გეგმებს.

როგორ ყალიბდება ნათესი ფართობების სტრუქტურა ყუახტობის ყამირის რაიონებში? სულ რესპუბლიკაში ახალი მიწების ათვისების გათვალისწინებით ხორბლისათვის, სხვა მარცვლეულისათვის, აგრეთვე პარკოსანი კულტურებისა და სასოფლო სიმინდისათვის გამოყოფილ იქნება დაახლოებით 32 მილიონი ჰექტარი. აღნიშნული ფართობის 50-55 პროცენტს დაიკავებს ხორბალი და სხვა მარცვლეული კულტურები, 30-35 პროცენტს ბარდა და საკვები პარკოსნები და 10 პროცენტს — სიმინდი და შვრის ჭარხალი პირუტყვის საკვებად. მე მომყავს საორიენტაციო განაგარიშებანი მხოლოდ მთავარი კულტურების მიხედვით. რა თქმა უნდა, მეურნეობაში საჭირო იქნება კულტურების უფრო ფართო ასორტიმენტი, საჭირო იქნება პარტიაშიც, ბსტენეულიც, ზეთოვანი კულტურებიც. მაგრამ პირველ ყამირის რაიონებში მთავარ ადგილს დაიკავებენ ხორბალი, ბარდა, საკვები პარკოსნები, საშარცველ და სასოფლო სიმინდი, შვრის ჭარხალი პირუტყვის საკვებად.

ასეთი სტრუქტურის დროს მარცვლეულის ბალანსი შემდეგნაირად ჩამოყალიბდება:

ხორბალი და სხვა მარცვლეული კულტურები დაითესება 17,6 მილიონ ჰექტარ ფართობში. 20 ცენტნერი მოსავლისა ეს მოგვეცემს 2 მილიარდ 150 მილიონ ფუთ მარცვლად. ამ რაოდენობიდან დაახლოებით 1 მილიარდ 500 მილიონ ფუთს საბჭოთა მეურნეობები და კომუნურნეობები შეიძლებოდა მიჰყოლოს სახელმწიფოს.

ბარდა და საკვები პარკოსნები დაიკავებენ 11 მილიონ ჰექტარს, ხოლო მოსავალი განხრებაულია ჰექტარზე 20 ცენტნერი. საერთო მოსავალი 1 მილიარდ 350 მილიონი ფუთი იქნება. ამ რაოდენობიდან დაახლოებით 600 მილიონი ფუთი შეიძლება მიეყვინოს სახელმწიფოს.

ამრიგად, სულ ყუახტობში არის შესაძლებლობა მარცვლეულის საერთო მოსავალი გადიდდეს 8,5 მილიარდ ფუთამდე, ხოლო სახელმწიფოს მიეყვინოს 2 მილიარდ ფუთზე მეტი ბური.

ისე როგორც სხვა რესპუბლიკებში, ყუახტობში არის მოსავლიანობის ზრდის დიდი შესაძლებლობანი. როცა პარტია სახელდა ყამირის ათვისების ამოცანას, განაგარიშებს საფუძვლად დაიღო ჰექტარზე 8 ცენტნერი მოსავლიანობა. გამოცდილების შედეგად, აგრეთვე ქიმიური სისტემის სრულყოფის კვლობაზე მოსავლიანობის მაჩვენებლები ბევრ მეურნეობაში მნიშვნელოვანდ გაიზარდა. ახლა ყამირის რაიონებში არაინ საბჭოთა მეურნეობები და კომუნურნეობები, რომლებიც დიდი ფართობების თეთიულ ჰექტარზე იღებენ 20 და მეტი ცენტნერ მარცვლეულს, უმთავრესად ხორბალს.

ჩრდილოეთ ყუახტობის ოლქის მამულტუს მარცვლეულის საბჭოთა მეურნეობა ყოველწლიურად იღებს ჰექტარზე 20-22 ცენტნერ მარცვლად. უხვ მოსავლას იღებენ კუსტანაის, პეტროპავლოვის, კილის, ჩანდაისა და სხვა საბჭოთა მეურნეობები.

განსაკუთრებით მნიშვნელოვან წარმატებებს აღწევენ ის მეურნეობანი, რომლებიც ფართოდ ნერგავენ საგაზაფხულო ხორბლის კარგ წინამორბედს — სათონს და პარკოსან კულტურებს. კუსტანაის ოლქის საბჭოთა მეურნეობა ფედერაციის „წელს მიიღო სიმინდის შემდეგ დათესული საგაზაფხულო ხორბლის შემდეგ მოსავალი: მინდორი № 3 — ჰექტარზე 26 ცენტნერი, მინდორი № 7 — ჰექტარზე 22 ცენტნერი.

ასეთი მაგალითები მარტო ყუახტობში როდია. ბეგოვსათვის ცნობილია ალტაის სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-საეკონომიკური ინსტიტუტი. სიმინდის, პარკოსანი და სხვა სათონის კულტურების ფართოდ დანერგვის საფუძველზე ინსტიტუტი მიიღო რიგი წლების განმავლობაში იღებს მარცვლეულის უხვ და მყარ მოსავალს. 1961 წელს 6,35 ჰექტარი ფართობის თეთიულ ჰექტარზე ინსტიტუტის კოლმეურნეობა მიიღო 20 ცენტნერი მარცვალი, აქედან 5,140 ჰექტარი ფართობის თეთიულ ჰექტარზე — 20,4 ცენტნერი ხორბალი. ხოლო ახალი ჰექტარის ხორბალი „ბარნაულ-32“ ჰექტარზე მიიღებოდა 44 ცენტნერი. ალტაის მხარის კომუნურნეობა „საბჭოთა ქვეყანაში“ უყუახტობს ხუთ წელიწადს მარცვლეულის მოსავალი საშუალოდ შეადგენს 20,5 ცენტნერს. ჩვენი ყრილობის დელეგატი ალექსანდრე ბეკინის ბრალად საშუალოდ ჰექტარზე 23 ცენტნერი მარცვლეული მიიღო.

გამოცდილება, რომელიც კომუნურნეობებმა და საბჭოთა მეურნეობებმა შეიძინეს, საშუალებას გვაძლევს

პეხანაბ ნ. ს. ხ რ უ შ რ ო ვ ი ს მოხსენებები

(გაგრძელება)

გადავითქვით დასჯენა ყამირის მიწათმოქმედების განვითარების გზებზე. ჩვენ ვვლარ ვაწარმოებთ მეტრეზობას საგანგებულ ხორბლის მოწოდების საფუძველზე. ხორბალთან ერთად უფრო ფართოდ უნდა დავანერგოთ სიმინდი, ბარდა, საკვები პარკოსნები, შაქრის ჯარბალი ბრუტყვის საკვებად, რაც მიწათმოქმედების კულტურის ამოღების, მარცვლოების მოსავლის გადიდების, მეცხოველეობის სწრაფად განვითარების, მაღალპროდუქტიული მეურნეობებად ყამირის საბჭოთა მეურნეობების გადაქცევის დამნიშვნელოვანი ფაქტორია.

რატომ არის, რომ მარცვლოების და მეცხოველეობის პრობლემების გადაჭრისას პარტია ასეთ მნიშვნელოვან ანგეზავს სიმინდს და პარკოსან კულტურებს? მრავალი წლის გამოცდილებამ ცხადყო, რომ ამ კულტურების მოსავლიანობისა და სხვა ღირსების მხრივ ბადალი არ მოეპოვება. საანგარიშო მოსესტემა უკვე ნათქვამი იყო, თუ რა როლი შეასრულა სიმინდმა უკრაინაში, კრასნოდარის მხარეში და ჩვენი ქვეყნის სხვა რაიონებში მარცვლის წარმოების გადიდებში.

როგორც ჩანს, სწორი იქნება, თუ ჩვენ პარკოსნებს თავიანთი მნიშვნელობით გვერდში ამოვკეთებთ სიმინდს. ბარდა და პარკოსნები ძველადვე კულტურება, რომლებსაც გლეხები მრავალი საუკუნის მანძილზე იყენებენ. რუსეთის ფედერაციაში, უკრაინაში, ბელარუსიაში, ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში არა მგონია იყოს გლეხი, რომელსაც არ მოეპოვებინა ბარდის უხვი მოსავალი. სამწუხაროდ, ხელმძღვანელებმა, რომლებიც დღესაც ედგებიან სათავეს სსრ კავშირის კულტურის მეურნეობის სპინდელს, დაღუპულ პარკოსან კულტურებში.

მაგრამ გამოჩნდნენ სოფლის მეურნეობის მოწინავენი, რომლებსაც სიყვარულით მოეპოვებინა პარკოსანი კულტურები და უჩვეულებრივად კარგად მოეპოვებინა და საბჭოთა მეურნეობას გზას, რომლითაც უნდა ვიაროთ მარცვლის წარმოების გასაღებლად.

პარტიის XXII ყრილობის დღევანდელი ვინიცის ოლქის სტალინის სახელობის კომუნისტურების თავმჯდომარე ვასილ მიხეილისძე აქვეყნებს. მან ბევრს აუხილა თვით პარკოსან კულტურებზე. კომუნისტების წლითიწოდებით მოპოვებ ბარდის უხვი მოსავალი. 1960 წელს 520 ჰექტარი ფართობის ჰექტარზე მან მიიღო 27 ცენტრერი, ხოლო 1961 წელს 708 ჰექტარი ფართობის ჰექტარზე 31 ცენტრერი ბარდა. ამ კომუნისტებში დიდი ყურადღება ექცევა სიმინდს. 900 ჰექტარი ფართობის ჰექტარზე მიღებულია 60 ცენტრერი სიმინდი, მაშინვე ბარდას უკრაინის მარცვლოების ნათესების 21 პროცენტით და სიმინდს 30 პროცენტით, ესე იგი მთელი მარცვლოების ნახევარზე მეტი. ამის მეორებით მარცვლოები კულტურების საშუალო მოსავლის კომუნისტური ჰექტარზე 38 ცენტრერი შეადგინა.

მთლიანად ვინიცის ოლქმა 180 ათასი ჰექტარი ფართობის თვითივე ჰექტარზე წელს მიიღო 20.7 ცენტრერი ბარდა და ჩერკასის ოლქმა 89 ათასი ჰექტარი ფართობის ჰექტარზე — 21.5 ცენტრერი ბარდა.

მარტო უკრაინაში როდეს იღებენ ბარდის ასეთ მოსავალს. ლიხეციის ოლქის საბჭოთა მეურნეობა „პეტროვსკი“ რომელსაც პარტიის XXII ყრილობის დღევანდელი ახ. ვოლოკინი ხელმძღვანელობს, 110 ჰექტარი ფართობის თვითივე ჰექტარზე მიიღო 36 ცენტრერი ბარდა. თვითივე წელს და თვითივე წლის ნორმების მიხედვით მოსავალმა შეადგინა:

- ფართო მწყრივად 45 სანტიმეტრი მწყრივთაშორისობით, როცა თესვის ნორმა ჰექტარზე 110 კილოგრამია — ჰექტარზე 22 ცენტრერი;
- ჩვეულებრივ მწყრივად 15 სანტიმეტრი მწყრივთაშორისობით, როცა თესვის ნორმა 270 კილოგრამია — ჰექტარზე 33 ცენტრერი;
- ვიწრო მწყრივად 7,5 სანტიმეტრი მწყრივთაშორისობით, როცა თესვის ნორმა 270 კილოგრამია — ჰექტარზე 42,2 ცენტრერი.

ეს გამოცდილება სერიოზული ყურადღების ღირსია. ჯერ კიდევ ომამდელ პერიოდში განსვენებულმა აკადემიკოსმა პეტრე ივანესკიმ დღისიდან იმამბო, რომ შატალინის სადგურის, სადაც იგი მუშაობდა, პრაქტიკაში ჰქონდა შემოღებული ვიწრო მწყრივად თესვა და ყველაზე უხვ მოსავალს იღებდა. ჩვენ ფართოდ უნდა შევაძინოთ და დღესაც უნდა შევადგინოთ მწყრივად თესვა. რატომ მათ ფართო გზა ვაყვანათ წარმოებაში.

შეიძლება მოვიყვანოთ ბევრი მაგალითი რუსეთის ფედერაციის ცენტრალური რაიონებიდან, ბელარუსიდან, ლატვიიდან, ლიტვიდან, ესტონეთიდან. ციმბირისა და ყაზახეთის ოლქებიდან, როცა კომუნისტები და საბჭოთა მეურნეობები დიდ ფართობებზე იღებენ ბარდის უხვ მოსავალს.

როგორც ჩანს, უბრალო ერთ-ერთ წყვეტილად ჩვენ სპერა რაოდენობით არ გვეძინება პარკოსნების თესვა, ხოლო ბარდა მეტი გვაქვს. შეიძლება საკვები პარკოსნები შევცვალოთ ბარდას, რომელიც ისეთივე მაღალ ფასიანია სამარცვლო კულტურაში.

პარკოსანი კულტურების ფართოდ დანერგვა ახალ დიდ შესაძლებლობებს უსახავს სოფლის მეურნეობას. პარკოსანი კულტურები ერთსა და იმავე დროს წყვეტენ სამ ამოცანას:

ჯერ ერთი, იძლევიან უხვ მოსავალს და წარმოადგენენ მარცვლოების წარმოების გადიდების ურთიერთ დამნიშვნელოვან წყაროს როგორც სასურსათო მიზნებისათვის, ისე მეცხოველეობის საჭიროებისათვის. მათ შედარებით მოკლე სავეგეტაციო პერიოდი აქვთ, უმუშებენ გაზაფხულის სუსსს, რაც განსაკუთრებით ძვირფასია ციმბირისა და ყაზახეთის რაიონებისათვის. აქ პარკოსნების უფრო ადრე დაწყება შეეფერება დაბალი ტემპების მოსავლის აღებაზე, უფრო მაღელ ვითარებულ ტემპს მიანდებენ, რათა ისინი მომზადდნენ მომავალი მოსავლისათვის.

ბარდა შეიძლება ადრე დაეფიქსოს, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია საბრტო უკრაინისათვის, ვოლგისპირეთისა და ზოგიერთი სხვა რაიონისათვის, სადაც გავლენას ახდენს ხორბალი. ბარდა აქ უფრო ადრე დაწყებულია და თავს დასაქმებს ხორბალს, კრასნოდარისა და სტავროპოლის მხარეებში, ყაზახეთისა და ბელარუსის რაიონებში ოსეთისა და ჩაჩეთის რაიონების რესპუბლიკებში ბარდის ადრე თესვა და მოკლე სავეგეტაციო პერიოდი შეხადლებულს ხის გამოყენებით იგი როგორც პირველი კულტურა ორი მოსავლის მოყვანის დროს. როგორც ცნობილია, სიმინდი თესვისას, როცა ნიადაგის ტემპერატურა 10-12 გრადუსია. ბარდა აქ შეიძლება დათესოს მნიშვნელოვნად უფრო ადრე, დასალოებით 2-3 კვირით ადრე. მისი სავეგეტაციო პერიოდი 70-80 დღე. თუ ბარდას დაეფიქსოს მარტის დამდეგს ან აპრილის დამდეგს, იგი ივნისის მეორე დეკადში შეიძლება ბარდის მოსავლის აღების შემდეგ, როგორც კარგი წინამორბედი, ამ ფართობზე ივნისის მესამე დეკადში შეიძლება დათესოს სიმინდი. ამ კულტურის მოსავლანობა კიდევ უფრო მეტად იზრდება. საკლებით საკვარისი ვადა იმისათვის, რომ იგი სამარცვლოდ დაიწყოს, ამოიყვან, ბარდას დიდ შესაძლებლობებს ქმნის, რომ ჩვენი ქვეყნის სამხრეთ რაიონებში მივიღოთ ორი მოსავალი წელიწადში: მეორე, პარკოსანი კულტურები შეიკავებ ცილის დიდ პროცენტს და საშუალებას გვაძლევს ძირულად გადა-

ვყოთ ცილოვანი საკვებით მეცხოველეობის უზრუნველყოფის პრობლემა;

მესამე, პარკოსანი კულტურები წარმოადგენენ მინდვრის ნაყოფიერების გადიდების წყაროს, თავისებურ ფაბრიკას პარკოსანი აზოტის მისაღებად, მაშინ როცა სოფლის მეურნეობის სხვა კულტურები აზოტს პარკოსანთან არ იღებენ და მოსავლის შესაქმნელად ხარჯდებიან მხოლოდ ნიადაგის აზოტს. მოვიყვანოთ მონაცემებს, რომლებიც საეციალისტებმა წარმოადგინეს.

— ბარდა 20 ცენტრერი მოსავლის დროს პარკოსანი იღებს 105 კილოგრამ აზოტს, მოსავლის აღების შემდეგ ნიადაგში ტოვებს 47 კილოგრამ აზოტს ჰექტარზე. 30 ცენტრერი მოსავლის დროს პარკოსანი იღებს 160 კილოგრამს და ნიადაგში ტოვებს 70 კილოგრამს.

— საკვები პარკოსნები 20 ცენტრერი მოსავლის დროს პარკოსანი იღებენ 142 კილოგრამ აზოტს და ნიადაგში ტოვებენ 63 კილოგრამს ჰექტარზე, ხოლო 30 ცენტრერი მოსავლის დროს პარკოსანი იღებენ 213 კილოგრამს და ნიადაგში ტოვებენ 95 კილოგრამს.

ბერსსეტიკაში პარკოსანი კულტურები ჩვენში დიდ კავებზე დასაბუთებ 30 მილიონ ჰექტარს, ხოლო შესაძლოა მეტსაც. მაშასადამე, ნიადაგში დაგროვდება დიდძალი აზოტი, მაღალფასოვანი და არსებითად მუქთა სასუქი. ქიმიურ მრეწველობაში ამ სასუქის წარმოებისათვის საჭირო იქნებოდა ბევრი დიდი ქარხანა ავეფერებინა და ამაზე ასულ მილიონობით მენათი დასავენარა.

ალბათ საგებმო ორგანიზების ზოგიერთი ნუშავი იფიქრებს: — რა კარგია, მცენარეები თვითონ მიიღებენ სასუქს პარკოსანი, შეიძლება ნაყვები ვაშენოთ ქიმიური ქარხნები.

არა, ამხანაგებო, ქიმიური მრეწველობის განვითარება მინერალური სასუქების მათ შორის აზოტისა და სპუქების, აგრეთვე პერნიცილების და სასფლო-სამეურნეო მცენარეთა საუკეთესო და მაკებლებთან ბრძოლის სხვა ქიმიურ საშუალებათა წარმოების გადიდება ახლა ერთერთი ყველაზე აქტუალური ამოცანაა. გადაჭარბებული არ იქნება, თუ დავტყვი, რომ სასუქების წარმოება უნდა გავეტოვოთ სოფლის მეურნეობის მუშაობისათვის, რადგან ერთი და მეორეც სასფლო-სამეურნეო პროდუქტების წარმოების ზრდის გადამწყვეტი პირობაა.

პარტიის განზრახული აქვს მინერალური სასუქების წარმოება აიყვანოს 125 მილიონ ტონამდე ნაცვლად ესული წლის 12 მილიონ ტონისა. ჩვენ ყოველი დღე ვსადა ვიხმაროთ, რათა უკვე მიიღიარებულ შედეგულში მაქსიმალურად გავაძლიოთ სოფლის მეურნეობისათვის სასუქების მიწოდება.

მინერალური სასუქების წარმოების ფართო პროგრამის განხორციელება, პარკოსნების ნათესების მკვეთრად გადიდება, პარტუტყვის სანტიმეტრის გადიდება და ორგანული სასუქების დანერგვა — ყოველივე ეს შესაძლებლობას იძლევა მკვეთრად გავაძლიოთ მოსავლიანობა.

ყოველ ზონაში არის კომუნისტურები და საბჭოთა მეურნეობები, რომლებიც კონკრეტულ პირობებში გვიჩვენებს, თუ რა მეთოდებით შეიძლება სწრაფად გაიზარდოს მოსავლიანობა. შეესაბამება არ არის დასავლეთი ოლქის ასეთი მეურნეობები ყველა ზონაში. მოვიყვანო მხოლოდ ერთ მაგალითს.

ბევრი იცნობს კურსკის ოლქის სოფელ კალინოვსკის კომუნისტურების, რომლის შესახებ მე არაერთხელ მილაპარაკე. კომუნისტურების თავმჯდომარე ვ. გ. გრაჩოვი პარტიის XXII ყრილობის დღევანდელი აქ კომუნისტურების აქვს ათასი ჰექტარი მიწა აქვს. 1961 წელს აქ მიღებულია შემდეგი მოსავალი:

საშემოგამო ხორბალი	32,6 ცენტრერი ჰექტარზე
ჭაჭა	24,3 "
ჭერი	21,6 "
ფაქი	20 "
ბარდა, როცა თესვის ნორმა 320 კილოგრამია	28 "
საკვები პარკოსანი ფართობი	25,6 "
მწყრივად თესვის დროს	35,0 "
შაქრის ჯარბალი	700 "
სასოფლო-სამეურნეო სიმინდი	700 "
სამეურნეო ტრონი განათობით	39 "

რატომ ვახლა შესაძლებელი ასეთი მოსავლის მიღება მძიმე თხინარ ნიადაგებზე? საქმე პარტუტყვის დიდ რაოდენობაზე და, მაშასადამე, სასუქებზე. ჯერ კიდევ რამდენიმე წლის წინათ კალინოვსკის (მაშინ ვითარებულ კომუნისტურებში ერთად) იყო 91 ძროხა, ახლა იყო 1.050 ძროხა. მარცვლოების მოსავალი იმ დროს იყო 8-10 ცენტრერი, ახლა კი არის 25-30 ცენტრერი ჰექტარზე.

რატომ ჰყავთ ახლა ბევრი ბირუტყვი? იმიტომ, რომ კომუნისტურებმა ათვისეს სიმინდი, მოსაქს მოთესესი ანეული, დათესეს მასზე ძვირფასი კულტურები. ახლა მეტი აქვთ საკვები, მეტი ჰყავთ ბირუტყვი, მეტია სასუქი, უფრო მაღალია მოსავალი.

ასეთი მეურნეობები ჩვენი ქვეყნის სხვა რაიონებშიც არის. მათ გავაყვს უხვი მოსავლის გზა, და ახლა ამოცანა ის არის, რომ მათ დონეზე წამოვიყვით ყველა კომუნისტურები და საბჭოთა მეურნეობა. მაგრამ წამოვიყვანოთ არა იმას, რომ სიტყვებს წარმოვთქვამით, არამედ იმას, რომ ნამდვილად ვაკეთებენ ჩამორჩენილი მოწინავეთა დონეზე და ყოველმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ხელმძღვანელებიდან „გამოვყავდეს“ ისინი, ვისაც საქმე არ ესმის, ვინც წარმოებას ამხრის.

მარცვლოების წარმოების ზრდა მეცხოველეობის სწრაფად აღმოცობის დიდ შესაძლებლობებს ქმნის. როცა საკვარისი გვექნება მარცვალი, სოფლისა და სხვა საკვები, შეგვიძლია მოკლე ვადებში გავაძლიოთ ბირუტყვის სულადობა, უზრუნველყოთ ნორცის, ძრისა და სხვა პროდუქტების წარმოების ის დონე, რომელიც საჭირო ხალხის მოთხოვნილებათა სრულად დაკმაყოფილებასათვის.

სოფლის მეურნეობის განვითარების გეგმას რომ სხავეს, ჩვენი პარტია განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს ირიგაციას, მიწნერების მოწყობას. ირიგაცია ელექტროფიკაციის ლენინური გეგმის შემადგენელი ნაწილია. ვვლადიმერ ილიაძე ლენინი განუყოფელი ერთობადა განიხილავდა ელექტროსანაგურების მშენებლობისა და რწყვის განვითარების პრობლემას. საბჭოთა ხელისუფლების პირველი წლებშივე ლენინი იტყვებოდა ამიერკავკასიისა და შუა აზიის მიწნერების მოწყობაზე და იმას, რომ მშენებელი მთელი ვოლგის გავლიან ველებს. ახლა, როცა მშენებელი ინტენსივად გვაქვს, დადგა დრო დასაბოთ და განახორციელოთ რწყვის პერსპექტიული გეგმა, რათა შევქმნათ სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების მტკიცე და ყოველგვარ პირობებში გაზრდილებული ხაზა.

საკვებო-სამეურნეო კომიტეტის დაფუძნებით სახელმწიფო ეკონომიკის საბჭო ადგენს საირიგაციო მშენებლობის პერსპექტიულ გეგმას. ჩვენს ქვეყანაში ახლა ცხრა მილიონი ჰექტარი სარწყვე მიწებია. დასახლებული ამოცანა, რომ მათი ფართობი ავიყვანოთ დასაბუთებით 28 მილიონ ჰექტარამდე. მხედველობა გვაქვს: — შევიქმნათ მუშაობისა და ბრინჯის სათესი ახალი დიდი რაიონი მდინარე სირ-დარის აუზში, სადაც წი-

ნასწარი გამოანგარიშებით შეიძლება მოიპოვოს მშენებელი 800-850 ათასი ჰექტარი მიწები უზბეკეთის, ყაზახეთისა და ტაჯიკეთის რესპუბლიკების ტერიტორიაზე;

— აწინდეს ნურეის პირობებში ტრასადგურა, რათა ბამბისათვის, ბრინჯისა და სხვა კულტურებისათვის მოიპოვოს 1,2 მილიონ ჰექტარამდე მიწები უზბეკეთისა და ტაჯიკეთის სსრ რესპუბლიკებში;

— დაიწყოს მიწების მორწყვა და ათვისება თურქმენეთში ყარა-ყუმის არხის ბაზაზე 600 ათას ჰექტარ ფართობზე მუშაობის განვითარებისათვის;

— შეიქმნას ბრინჯის თესვის ახალი რაიონები მდინარეების აშუ-დარისა და სირ-დარის ქვემო წელში და ახლოებით 900 ათასი ჰექტარი სარწყვე ფართობით;

— განხორციელდეს ვოლგა-ახტუბის ნორცისა და მდინარე ვოლგის დელტის მიწებისა და წყლის რესურსების კომპლექსური გამოყენება სარწყვე მიწათმოქმედების განვითარებისათვის, ბოსტნეულის, ბრინჯის, სიმინდის წარმოებისა და თევზის და წყლის ფრინველს მოსამზებლად საუკეთესო პირობების შექმნისათვის;

— ვოლგის ვ. ი. ლენინის სახელობის და სკკ XXII ყრილობის სახელობის პირობებში ტრასადგურების ენერჯის გამოყენების საფუძველზე გაიზარდოს მიწების მორწყვა ვოლგისპირეთში;

— გამოყენებულ იქნას დონის, ყუბანისა და რუსეთის სხვა ვერობული ნაწილის სამხრეთ რაიონების სხვა მდინარეების წყლის რესურსები ერთ მილიონ ჰექტარზე მეტი მიწის მოსარწყველად და ბრინჯის, ყურძნის, ბოსტნეულის, ტექნიკური კულტურების წარმოების გასაძლიერებად;

— გაიზარდოს მიწების მორწყვა ყირიმში და უკრაინის სსრ სხვა რაიონებში და მოლდავეთში და ნუნგის, ბუგის, დნესტრის, დუნაის წყლის რესურსების ბაზაზე 4,5 მილიონ ჰექტარ ფართობზე ბრინჯის, სიმინდის, შაქრის ჯარბლის, ყურძნის, ხილის, ბოსტნეულის წარმოების გასაძლიერებად და მეცხოველეობის განსავითარებად;

— განხორციელდეს დიდი საირიგაციო სამუშაოები ამიერკავკასიის რაიონებში.

საირიგაციო მშენებლობის პროგრამის განხორციელებით ჩვენი ქვეყანა შეძლებს დამატებით აწარმოოს მილიონობით ტონა ბამბა, სიმინდი, ბრინჯი, შაქრის ჯარბი, მეცხოველეობის ბევრი პროდუქტი.

ჩვენი პარტია მიალწევს იმას, რომ იხსნას ადამიანი სტეპის გავლენისაგან, გახალს იგი ბუნების მზრანეებელი.

ამხანაგებო როცა ანალიზი ვაკეთებ ჩვენი მრეწველობის განვითარებას, მე ვილაპარაკე შრომის ნაყოფიერების გადიდებაზე, როგორც კომუნისტური მშენებლობის უმნიშვნელოვანეს პრობლემებზე. ნაცვლად აქტუალური როლია იგი სოფლის მეურნეობისათვის.

კომუნისტური პარტია თავისი პროგრამის პროექტში სახავს შრომის ნაყოფიერების გადიდებას სოფლის მეურნეობაში პირველი ათწლეულის მანძილზე სულ ცოტა 2,5-ჯერ, ხოლო ოც წელიწადში ხუთჯერს. ეს ძნელი ამოცანაა. მაგრამ მისი გადაჭრის გზები ვაყვანოლია. ჩვენი უკვე ახლა სოფლის მეურნეობის ყველა დარგში გვაქვს კომუნისტური საზოგადოების შესაფერი შრომის ნიშნულები.

შეხვედით, შრომის ნაყოფიერების რა დონეს მიალწევს სოფლის მოწინავე ადამიანები სასოფლო-სამეურნეო წარმოების უმნიშვნელოვანეს დარგებში.

მარცვლოების მეურნეობა. საშუალოდ ჩვენი ქვეყნის საბჭოთა მეურნეობებში ცენტრერი მარცვლის წარმოებაზე იხარჯება 2,1 საათი და ცენტრერის თვითიღებულება 4 მანეთი და 10 კაპიკა.

ამიერკავკასიის რაიონების ოლქის საბჭოთა მეურნეობა „გიგაბიტი“ ცენტრერი მარცვალზე ხარჯავენ 38 წუთს, ანუ სამჯერ და უფრო ნაკლებს, ხოლო თვითიღებულება 1 მანეთი და 53 კაპიკა.

შაქრის ჯარბლის წარმოება. მთლიანად ჩვენი ქვეყანაში ცენტრერი შაქრის ჯარბლის წარმოებაზე საბჭოთა მეურნეობებში 3,2 საათი იხარჯება, ცენტრერის თვითიღებულება 1 მანეთი და 80 კაპიკა. კრასნოდარის მხარეში კი, სადაც ჯარბლის მოყვანის საშუალებები მუქინიზებულია ვ. ა. სვეტლიანის ბრიგადაში ცენტრერი შაქრის ჯარბალზე იხარჯება 17 წუთი, ესე იგი თერთმეტჯერ ნაკლებს, თვითიღებულება 30 კაპიკა, ანუ თითქმის ექვსჯერ ნაკლებს, ვიდრე მთლიანად ჩვენს ქვეყანაში.

ბამბის წარმოება. საშუალოდ უზბეკეთის სსრ საბჭოთა მეურნეობებში ცენტრერი ბამბის წარმოებაზე იხარჯება 52 საათი, ცენტრერის თვითიღებულება 25 მანეთი და 30 კაპიკა. ამიერკავკასიის რაიონების საბჭოთა მეურნეობა „ბალეიკა“ ანუ კუჩივის კომპლექსური მექანიზაციის ბრიგადაში ცენტრერი ბამბის წარმოებაზე დასახარულია 10 საათი და თვითიღებულება 7 მანეთი და 30 კაპიკა.

მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოება. მთლიანად საბჭოთა მეურნეობებში ხელით მუშაობის დროს ერთი ცენტრული წყლის 10-12 ძროხის და წელიწადში იღებს 30-40 ტონა რძეს. სხვა შედეგი აქვს ივანოვის ოლქის საბჭოთა მეურნეობა „მუსისკა“ მწველავს ზინიდა ივანოვი ასულ ზაბობინისა. იგი მუშაობს მექანიზებულ ფერმაში, რომელიც აღტურებულია „ნაივის“ ტიპის დანადგარებით. 1960 წელს ანუ ზაბობინა 150 ძროხას წველიდა და 307 ტონა რძე მიიღო. 1961 წელს იგი ფერმაში მუშაობს თავის ქმთან მექანიკის დიმიტრი ილიაძე ზაბობინთან ერთად. ორნი ერთად ისინი 300 ძროხას წველიან, ვალდებულმა იქისრეს მოწველი 650 ტონა რძე და უკვე მოწველი 510 ტონა. ცენტრერი რძის წარმოებაზე დასახარულია 4,8 კაც-საათი, მაშინ როცა ჩვენი ქვეყნის საბჭოთა მეურნეობებში 14 საათი იხარჯება, რა დასკვნები შეიძლება გავაკეთოთ ამ მაგალითებიდან? მოწინავე საბჭოთა მეურნეობები და კომუნისტურები უკვე ახლა 5-6-ჯერ და მეტად აჭარბებენ შრომის ნაყოფიერების იმ დონეს, რომელიც ბევრმა საბჭოთა მეურნეობამ და კომუნისტურებმა მიიღწია. ამასთან ხაზი უნდა გავიყვას, რომ ეს ნაბიჯი შრომის ნაყოფიერების ზრდაში მათ ვადადგეს ანუ ათწლეულების მანძილზე, არამედ უკანასკნელი რამდენიმე წლის განმავლობაში. ჩვენს წინაშე დგას ამოცანა ისე მოვაწყუთ წარმოება, რომ კომუნისტურებისა და საბჭოთა მეურნეობების მთელმა მასამ უზარბეს დროში მიიღწიოს შრომის ნაყოფიერების ასეთ დონეს.

ეს ძნელი ამოცანაა. მისი გადაჭრა მოითხოვს პარტიისა და ხალხის ძალისხმევს დიდ დაბაძებას, სახელმწიფოს მატერიალურ რესურსებს. მაგრამ საქმე მარტო ეს როდია. თავი უნდა დაეღწიოთ თვითიღებებს, რომელიც ჯერ კიდევ დიდად აბრკოლებს სოფლის მეურნეობის განვითარებას. ზოგიერთი პარტიული ორგანიზაცია აქტიურად ახ ეტრება და საქმის ცოდნით ვერ ახდენს ზეგავლენას სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაზე. აქ ჯერ კიდევ გვბოჭავს ძველი, როცა სოფლის მეურნეობაში მუშაობდნენ ადამიანები არა იმდენი, რამდენსაც წარმოების ინტენსივობა მოითხოვდა, არამედ იმდენი, რამდენიც ჰყავდა კომუნისტურები.

ახლა სხვა ვითარებაა, სოფლის მეურნეობა სულ უფრო მექანიზებული ხდება, მისდამი მოთხოვნები იზრდება. უნდა უუწყვადლოთ ძველი მდგომარეობა, უარს ვთქვათ მოძველებულ ცნებებზე სოფლის მეურნეობის შესახებ.

მთავარი ის არის, რომ უზრუნველყოთ პროდუქციის მაქსიმალური წარმოება შრომის მინიმალურ დახარჯებთან ერთად.

ამიტომ ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა ბრძოლა სოფლის მეურნეობის შემდგომი მექანიზაციისა და ელექტროფიკაციისათვის უკლებლივ ყველა მის რგალოში, ტექნიკის უკეთ გამოყენებისათვის. ეს კი ვადაწყვეტილად დამოკიდებულია ჩვენი კადრების გამოცდილება და ორგანიზატორული ნიჭზე, ადამიანებზე, რომლებსაც მინდობია აქვთ ტექნიკა. შრომის ნაყოფიერების ზრდა კომუნისტურებისა და საბჭოთა მეურნეობებში უნდა მოხდეს არა კუთვების ძალის უზარბეს და დაბნით, არამედ უფრო სრულყოფილი ტექნიკით სოფლის მეურნეობის შემდგომი აღტურების გზით. მაქსიმალურად მოკლე ვადებში უნდა უზრუნველყოთ ყველა კომუნისტური და საბჭოთა მეურნეობა მანქანების კომპლექსით, რომლებიც შეესაბამებიან სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მოწინავე ტექნოლოგიას, განსაკუთრებული ზრუნვა მოვიჩინოთ იმისათვის, რომ შევქმნათ მანქანები მარცვლოების მოსავლის აღების უფრო პროდუქტიული ხერხების დასანერგავად, სიმინდის, ბამბის, სელის, შაქრის ჯარბლის, კარტოფლის მოყვანის სრული მექანიზაციის განსახორციელებლად, აგრეთვე შევქმნათ ტექნიკა მეცხოველეობაში სათუთაო მექანიზაციისათვის.

ამხანაგნი ს. ს. ხრუშჩოვის მოხსენები

(გაგრძელება)

რა თქმა უნდა, ახლა ყველა საბჭოთა მუშაკისათვის როგორც ნიშნად, როგორც საბჭოთა მუშაკისათვის როგორც ნიშნად, როგორც საბჭოთა მუშაკისათვის როგორც ნიშნად...

სხვაობა სოციალისტური სოფლის მეურნეობის მეორე ფორმის კომპლექსურობის შესახებ. ეს არის ვ. ა. ლენინის მიერ აღმოჩენილი გზის მილიონობით ერთობრივად...

ზოგიერთი ამხანაგი იძულებული გახდა კითხვას: როგორ წავა შეიმუშავო სოფლის მეურნეობის განვითარება — კომპლექსური მეთოდი თუ საბჭოთა მუშაკისათვის გზით? პარტიის პოლიტბიუროს მიერ...

თუ ამჟამად ბევრ კომპლექსურობაში შრომის ნაყოფიერება უფრო დაბალია, ხოლო პროდუქციის თვითღირებულება უფრო მაღალია, ვიდრე საბჭოთა მუშაკისათვის...

3. ხალხის კეთილდღეობის გაუმჯობესება და ხალხის ცხოვრების ყველაზე მაღალი დონის მიღწევა

ამხანაგებო! სკვ აყენებს დიდი ამოცანას — მაღალ დონეზე აიყვანოს ხალხის ცხოვრების დონე, რომელიც უფრო მაღალი იქნება, ვიდრე ყოველ კაპიტალისტურ ქვეყანაში...

როგორ ძირითადი პირობა უზრუნველყოფის იმას, რომ საბჭოთა ხალხს მაღალ დონეზე ცხოვრების ყველაზე მაღალი დონე, ჯერ ერთი, შრომის ნაყოფიერების, მეორე საზოგადოებრივი წარმოებისა და ერთობლივი შემოსავლის...

უახლოეს წლებში ჩვენ მივაღწევთ იმას, რომ მოსახლეობის ყველა ფენა ისარგებლებს კარგი, მაღალხარისხიანი კვებით. დასახულია 10 წელიწადში ერთ სულ მოსახლეზე კვების პროდუქტების მოხმარების შემდეგი...

მიქის სწრაფი განვითარების ობიექტური პირობები ყველაფერს არის.

მიზანობის არის, რომ დაეცხმაროთ კომპლექსურობებს უკეთ მოაწყო წარმოება, უზარაზანად გამოიყენოთ თანამედროვე ტექნიკა, მეცნიერების მიღწევები, ამ საფუძველზე...

სახელმწიფო დიდ ზღვრებს იწვევს კომპლექსურობების განვითარებას და განვითარებისათვის. თავის მხრივ თვითონვე კომპლექსურობის წმინდა-წმიდა წესი უნდა იყოს...

სოფლის მეურნეობის შემდგომ განვითარებაში, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების სიუხვის შექმნის ამოცანის გადაჭრაში კიდევ უფრო გაიზარდება საბჭოთა მუშაკისათვის...

კომპლექსურობებსა და საბჭოთა მუშაკისათვის წარმოების განვითარებისა და მათში საზოგადოებრივი ურთიერთობის სრულყოფის მსვლელობაში სოფლის მეურნეობა ავსებს...

ამხანაგებო! ჩვენი პარტია სოფლის მეურნეობის განვითარების დიდი დავასაძაგებს. ჩვენ ყველა ვახსოვს, თუ რა რთული პირობებში შენდებოდა სოციალისტური სოფლის მეურნეობა...

სოფლის მეურნეობის პროდუქტების სიუხვის შექმნისათვის ბრძოლაში ჩვენ უნდა გადავსახოთ ბევრი კარგი ამბობი, გადავზარდოთ ბევრი რთული პირობა. სოფლის მეურნეობის გარდაუღებელი დიდი ისტორიული გამოცდილებით...

ვე განვახორციელოთ შეიძლება საათის სამუშაო დღეზე, ხოლო მეორე რიგ დარგებში ექვსი საათის სამუშაო დღეზე გადასვლა. პირველი ათწლეულში ექვსი საათის სამუშაო დღე, ანუ 35 საათის სამუშაო კვირა შემოღებულ იქნება...

ამავე დროს გაიძლიერება მუშა-მოსამსახურეთა ხელფასების შეზღუდვის ხანგრძლივობა სამ კვირამდე, ხოლო შემდეგ ერთ თვემდე. ანაზღაურებულ შრომისათვის სისტემა თანდათან გაგრძელდება კომპლექსურობებზე.

პარტია ითვალისწინებს იმას, რომ მომავალი ოცწლეულისათვის შრომის მიხედვით ანაზღაურება დარჩება მატერიალურ და კულტურულ მოთხოვნებითა და მათთან დაკავშირებით...

უკვე უახლოესი ათწლეულის მიზნობაზე სრულყოფილად გადაიჭრება ისტორიული მნიშვნელობის ამოცანა: გაჭირდება მატერიალური და სულიერი მოთხოვნების დაკმაყოფილება...

სულ უფრო მეტი მნიშვნელობა მიენიჭება ხალხის კეთილდღეობის გაუმჯობესების სხვა ზნასაც — მოხმარების საზოგადოებრივი ფონდების გაფართოებას. ამ ფონდების ხარჯზე განაწილდება საზოგადოების წევრთა შორის...

სწორად უნდა შევანახოთ საზოგადოებრივი ფონდების ზრდა მატერიალური და სულიერი მოთხოვნების და შრომის მიხედვით განაწილების პრინციპით. პროგრამის პროექტით...

შორს არ არის ის დრო, როცა შევძლებთ ყველა სკოლაში შემოვიღოთ უფასო ცხელი საუზმე, უფასო დამალითი მისწავლებლებს სანდო მასწავლებლები და სასკოლო ტრანსპორტი...

შორს არ არის ის დრო, როცა შევძლებთ ყველა სკოლაში შემოვიღოთ უფასო ცხელი საუზმე, უფასო დამალითი მისწავლებლებს სანდო მასწავლებლები და სასკოლო ტრანსპორტი...

4. დაგეგმვა და მუშაკისათვის გაძლიერებული მოთხოვნის მიზნობა

ამხანაგებო! იმისათვის, რომ წარმატებით გადაიჭრას პროგრამის პროექტში დასახული უდიდესი ამოცანები, საჭიროა მუშაკისათვის იმის, რომ დაგეგმვა და მუშაკისათვის გაძლიერებული მოთხოვნის მიზნობაში...

ლობს ბავშვების შენახვასა და აღზრდას, აგრეთვე საყოფაცხოვრებო მომსახურებას, უდიდესი სოციალური მნიშვნელობა აქვს, რადგან უზრუნველყოფს ყოველბავშვებში...

ამავე დროს უზრუნველყოფილ იქნება ყველა შრომისუნარიანი მოსახლის შენახვა საზოგადოების ხარჯზე პენსიების ოდენობა თანდათანობით გაიძლიერდება...

კომუნისტური მშენებლობის შესანიშნავი მიღწევა იქნება თვითონვე იმის უზარატი უზრუნველყოფა კეთილმოწყობილი ბინით და ძირითადი კომუნალური მომსახურებით...

საბჭოთა ხალხი უკვე ახლა სარგებლობს ცხოვრების ისეთი სოციალური სიკეთით, რომელიც მიუწევს სხვა ქვეყნების სოციალურ კვანძებს...

პროგრამის პროექტში აღნიშნულია, რომ ხალხის კეთილდღეობის გაუმჯობესების დასახული გეგმები წარმატებით შეიძლება შესრულდეს მშენებლობის პირობებში...

ამხანაგებო! საბჭოთა ხალხის ცხოვრების დონის ამაღლებას და უდიდესი პროგრამის განხორციელებას უდიდესი სოციალური მნიშვნელობა აქვს...

ამხანაგებო! საბჭოთა ხალხის ცხოვრების დონის ამაღლებას და უდიდესი პროგრამის განხორციელებას უდიდესი სოციალური მნიშვნელობა აქვს...

ამხანაგებო! საბჭოთა ხალხის ცხოვრების დონის ამაღლებას და უდიდესი პროგრამის განხორციელებას უდიდესი სოციალური მნიშვნელობა აქვს...

ამხანაგებო! საბჭოთა ხალხის ცხოვრების დონის ამაღლებას და უდიდესი პროგრამის განხორციელებას უდიდესი სოციალური მნიშვნელობა აქვს...

(გაგრძელება)

მ. 733 (გაგრძელება)

პეპანი ნ. ს. სრუშროვის მოხსენებები

(გამომდინარე)

გამო სახსრების ეკონომიის თვითული პროცენტი ხდება წარმოების დამატებითი ზარისა და ცხოვრების დონის ამაღლების უდიდესი წყარო. ამასთან ერთად თითქოსდა უმნიშვნელო გეგმური შეცდომა ან არარაციონალუბა, სასრების გამოყენებაში ნიშნავს მრავალი მილიონის დაკარგვას.

ორი ტრილიონი მანეთი კაპიტალდამანდებანი ოც წელიწადში — ეს იმაზე ექსტრემურია, რაც დაბანდებული იყო საბჭოთა ხელისუფლების მთელ წლებში. ასეთი მასშტაბების დროს ნაბიჯად ვერ გადავდგამთ, თუ არ დავიცავთ ხალხურ წესს: „შეღვივება ვაზიში და ერთხელ მისაქროლო“. ამ ორივე ვერ წავალთ, თუ არ გვექნება უდიდესი ზუსტი განაგებება — რა, როგორ და სად ვაშენებთ ამას, რომ რაც შეიძლება მეტი სარგებლობა მივიღოთ რაც შეიძლება ნაკლები დანახარჯებით. ახალშენებათა ასეთი მისი საექსპლუატაციო გადაცემის ვადების ოდნავი დაყოფა ნიშნავს უდიდესი ფონდების გაყინვას. ამავე დროს, რა მნიშვნელოვანი რესურსები ვათავისუფლებდნენ ამ ვადების შეცდომებით, რამდენი საცხოვრებელი სახლები, საბავშვო დაწესებულებები, სკოლები, საავადმყოფოები, დასასვენებელი სახლები შეიძლება ჩავაყენოთ მშობრები ამით გეგმის გადახედვებით.

თვითონ ცხოვრება მოითხოვს დავეგვიფოს და საშუალო ხელმძღვანელობისაგან ახალ ვაკელებით უფრო მაღალი კლასის მეცნიერულ დასაბუთებას და ეკონომიურ განაგებებებს. ეკონომიის და ტექნიკის განვითარების პრობლემების დროს მეცნიერული და მშენებლობითი უნდა უსწრებდეს გეგმების შედგენას, სამეურნეო დონის სიმდიდრის დამატებას. ეკონომიური და ტექნიკური გამოკვლევები ხელს უნდა უწყობდეს სამეურნეო აბრუნების სწორად გადაჭრას. სამეურნეო ყველაზე ხელსაყრელი პრობორებების დამატებითი სახალხო მეურნეობაში, ბუნებრივი რესურსების, საწარმოო სიმძლავრეებისა და ახალი ტექნიკის ყველაზე ეფექტური გამოყენების, ეროვნული შემოსავლისა და კაპიტალდამანდების სწორი განაწილების, სამეურნეო განვითარების ტემპის დაჩქარების დამატებითი წყაროების მოძიებისათვის და სხვ.

რა მოთხოვნები აქვს წყვეტებით დავეგვიფოს ჩვენს დროში? საჭიროა, ვერ ერთი, რომ ჩვენ გვეჩვენოს შრომის ყველა სახეობის იარაღის, ნედლეულისა და მასალის განაყოფიების, აგრეთვე ტექნიკური მეთოდებისა და სამუშაოთა შესრულების ვადების პროგრესული საგეგმო ნორმატივები; ამ ნორმატივების დანერგვა და უმკაცრესად დაცვა თვითული სამეურნეო ხელმძღვანელებისათვის კანონი უნდა გახდეს. მეორე, რომ ყოველი გეგმა ზუსტად იყოს დაბალანსებული ყველა მისი შემადგენელი ელემენტის მიხედვით, უზრუნველყოფილ იყოს საჭირო რეზერვებით.

სამეურნეო-ორგანიზატორული და საგეგმო მუშაობა უფრო შევითრდ უნდა მოგვარდნით თანამედროვე ტექნიკისაგან, ვაუწყოს მას, როგორც იტყვიან, „მეგზები უნდა“. კომუნისტური მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის ხომ ახლა გვაქვს საფუძველი ტექნიკურ პროექტებში, ამ ქარხნებში, რომლებიც დღეს დგებიან მშენებლობის იმუშავებენ 15-20 წლის შემდეგაც. ამოცანა ის არის, რომ საპროექტო ორგანიზაციებმა დროზე და სრულად ასახონ ახალ დამატებებში უახლესი მეცნიერულ-ტექნიკური აღმოჩენები და გაეზოგებინათ. უფრო ეფექტური უნდა გავხადოთ ზემოთხსენებულ ცენტრალურებში უნდა ტექნიკის დანერგვის სისტემა და საბაზო მასობრივი საყოველთაო-სახალხო მოძრაობა ქვემოთა ტექნიკური პროგრესისათვის.

საჭიროა მატერიალურად და მორალურად წავახალისოთ საწარმოები, რომლებიც წარმოებენ მოთხოვნი ახალი ტექნიკისა და ახალ სახეობათა პროდუქტების ათვისებაში. ჩავაყენოთ ისინი უპირატეს მდგომარეობაში ისეთი თან შერადებით, ვინც კონსერვატორებს იჩენს და ძველ ეტაბლებზეა. უნდა მივაღწიოთ მთელ ჩვენს ქვეყანაში იმ საწარმოთა შეწყობას, ვადების მიხედვით შეთანხმებული კომპარტობა, რომლებიც თვითული სახეობის ახალი ტექნიკის მხედარება ელემენტებს უშეგებენ. გასაყოფიებული მნიშვნელობა ენიჭება მეცნიერთა, კონსტრუქტორთა, ტექნიკოლოგთა და მუშათა მჭიდრო საქმიანი თანამშრომლობის ორგანიზაციის ყველა ეტაბზე, დაწესებულებაში აპარატურა-საბაზო სამუშაოების, საცდელი ნიმუშების დამზადებით და დამთავრებული მასობრივი წარმოებით. ბოლოს, საჭიროა, რომ ყოველი საწარმო-ტექნიკური პროექტი განვიხილოთ და დავამტკიცოთ მხოლოდ მისი ეკონომიური ეფექტურობის სერიოზული დასაბუთების შემდეგ.

შეიძლება გადაუჭრებლად ითქვას, რომ კომუნისტურმა მთელმა ჩვენმა წინსვლისა და საბჭოთა ადამიანების ცხოვრების დონის ამაღლების წარმატება დიდად არის დამოკიდებული იმაზე, თუ რამდენად შევძლებთ დავაყენოთ, გავაყენოთ მნიშვნელოვანი, გავაუმჯობესოთ მისი ხარისხი, ეფექტიანად და გონივრულად გამოვიყენოთ კაპიტალური დაბანდებიანი და საწარმოო ფონდები, მივაღწიოთ საწარმოო სიმძლავრის ერთობლივად პროდუქტის მაქსიმუმს მინიმალური ხარჯებით, ამისათვის საჭიროა ისე გარდაქმნათ დამატება და აღრიცხვა, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი კონტროლი, შეგარება, თვითმწიფო მუშაობის, ბრძანების, სამართლის, საწარმოს, სახალხო მეურნეობის საბჭო მუშაობის შედგენისა და წახალისების ყველა სისტემა, რომ სტიმული მიეცეს ყოველი ჩაზრდას, მანქანადან, მოწყობილობიდან ყველაზე მეტი პროდუქტის მიღებას, რომ კაპიტალური დაბანდებიანი ჩვენში რაც შეიძლება მთელ ანაზღაურების, ბოლომდე უნდა აღმოვიჩინოთ მრავალ ობიექტს — შრომის მნიშვნელობის დაქაჩვის, „გაპინდების“ მანიერის პრაქტიკა, რაზედაც უკვე გილაპარაკე ცენტრალური კომიტეტის საანგარიშო მოხსენებაში.

შენებლობის დაჩქარებაში, ახალ საწარმოთა ამუშავებასა და ათვისებაში ცალკე როლი იქნება გისწავლოთ აგრეთვე კაპიტალისტთა საუკეთესო მავალეობები. თავის დროზე ლენინი ამბობდა, რომ ჩვენ უნდა გისწავლოთ ევროპა. მას შემდეგ ბევრმა წყალობა ჩაიარა. ჩვენ შევიჩინეთ მშენებლობის, მეურნეობის გაძლიერის უდიდესი კამპანიები და გავაქვს შეუღლებული უპირატესობა კაპიტალისტის წინაშე. ძაგან ჩვენ ახლაც არ უნდა უფულებელვყოთ სახელმწიფოების სასარგებლო გამოყენება, არამედ კრიტიკულად ვადმოვილოთ ტექნიკურ-ორგანიზაციული თვალსაზრისით ყოველივე მნიშვნელოვანი. რაც დასავლეთში არის, მათ შორის სასრების ბრუნვალობის დაჩქარებაში, კაპიტალური დაბანდებით მეტის მიღებაში.

IV. კომუნისტური სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობის განვითარება და ახალი ადამიანის ფორმირება

ახანაგებო! კომუნისტურ ვადასელას საწარმოო ძალების მთავარ აღმავლობასთან ერთად მიმდინარეობს სოციალისტური საზოგადოებრივი ურთიერთობის კომუნისტურ ურთიერთობად თანდათანობით გადაზრდის პროცესი. კომუნისტური ეკონომიის ჩამოყალიბება, საზოგადოებრივი ურთიერთობის განვითარება, ახალი ადამი-

კომუნისტური მშენებლობის მსვლელობაში პროდუქციის ხარისხის და უზრუნველყოფის გაუმჯობესება უპირველესი სამეურნეო-პოლიტიკური ამოცანა ხდება. ყურადღების წინა დღეებში წამოყენებულ ღონისძიებებს „საბჭოთა — მანუალობის საუკეთესოა“ თვითული საწარმოს მუშაობის პრინციპი უნდა იყოს.

პროგრამის მთელი პროექტი გამსჭვალულია იმ აზრით რომ კომუნისტური საფუძველი საფუძველია მაღალ პროდუქტიული, მეცნიერულად ორგანიზებული, სრულყოფილი ტექნიკური შეიარაღებული შრომა. ამიტომ შრომითი რესურსების რაციონალური გამოყენება და გეგმვისა და მეურნეობის გაძლიერის უმნიშვნელოვანესი ნაწილია.

ახალი ტექნიკის დანერგვის შედეგად განთავისუფლებული მილიონობით ადამიანი, მათ შორის ისინი, ვინც დასაქმებულია დამატებულ სამუშაოებზე, ბევრი ადამიანი განთავისუფლებულია სოფლის მეურნეობაში, მეცნიერულ-მეცხოვრება ადმინისტრაციულ-სამმართველო და კანცელარიის აპარატში. მილიონობით ქალი განთავისუფლებულია ოჯახში შრომისაგან. ისინი შეემატებიან სახალხო მეურნეობაში დასაქმებულ შრომობელთა რიგებს, განაგრძობენ სოფლის მეურნეობის, კულტურის, უფროსად ფართოდ ვამსახურებენ დასახლებულნი ამ და სხვა არასაწარმოო სფეროებში დასაქმებულ მუშათა რიგებში ყველაზე მეტად გაიზარდება — თითქმის ერთხელად ოც წლებში.

ყოველივე ეს ჩვენი ქვეყნის მასშტაბებით მოითხოვს მუშათა მასობრივი სწავლებისა და კვალიფიკაციის ამაღლებას, საშუალო ძალის გეგმიური ხელახალი განაწილების გულდასმით მოზადებულ ღონისძიებათა მთელ სისტემას, ამასთან სრული ნებაყოფლობისა და მატერიალური დანიერებისგან პრივილეგიის მტკიცედ დაცვას. ახალ რაიონებში საშუალო ვადასელის სტიმულირებისათვის უნდა შეიქმნას სითანად საყოფაცხოვრებო და კულტურული პირობები.

შენებლობის მზარდი მასშტაბი, ტექნიკური პროგრესის ტემპის დაჩქარება მოითხოვს დავეგვიფოს უწყვეტობის უზრუნველყოფას. ახლა უკვე სრულად შეუძლებელია დაავადებით წარმოების, ტექნიკის, კაპიტალდამანდების, შრომის წლიური გეგმა, თუ მთლიანად არ ვაერთავალირებთ პერსონალური განვითარების ყველა მხარეს. თვითმწიფო წლიური გეგმა უნდა გახდეს მთლიანი რიგი უწყვეტობის პერსონალური გეგმის ორგანიზაცია ნაწილი. და ამავე დროს პერსონალური გეგმები, ასე ვთქვათ, ბავარა უნდა „მოხდებოდეს“ და მოგვანდნით მისი კორექტირება წლიური გეგმების საშუალებით და გაეთავალისწინოთ მათი რეალური შესრულება.

კომუნისტური მშენებლობის პერიოდში იზრდება ერთიანი დავალების როლი და მნიშვნელობა, რომელიც მოახდენს ჩვენი ეკონომიკის ყველა სფეროსა და ღირსის კოორდინაციას. საერთო სახელმწიფოებრივი ინტერესების უპირველესობა, ქმედითი კონტროლი სამეურნეო მუშაობაში სახელმწიფო დისცილინის დაცვისადმი ყველგან და უკლებლივ ყველა მიერ, კეთხოების, ვიწრო უწყებრივი მდგომარეობის ყოველგვარი გამოვლენის გადაჭრით დაძლევა კომუნისტურ წინსვლის აუცილებელი წინაპირობებია.

პროგრამის პროექტში მკაფიოდ გამოხატულია ლენინური ხაზი — ყოველი ღონისძიებით განვითარებულ მეურნეობის მართვის დემოკრატიული საფუძველია ცენტრალიზებული სახელმწიფო ხელმძღვანელობისაგან შეხამებით. ცენტრალიზებული ხელმძღვანელობა უნდა ემყარებოდეს მასების შემოქმედების ინიციატივას, უქმნიდეს მას სულ უფრო მეტ ასპარეზს. ეს კულინსიმბის ადგილობრივი ორგანიზების, აგრეთვე საწარმოების სამეურნეო უფლებებისა და პაუხისმგებლობის შემდგომ თანდათანობით გაფართოებას.

ყოველი ღონისძიებით უნდა ავამაღლოთ პროგრესული და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, განსაკუთრებით ძირეული ორგანიზაციების როლი და უფლებები, მივაღწიოთ იმას, რომ საწარმოთა მართვაში მუშათა კოლექტივების მონაწილეობა სულ უფრო ფართოდ და აქტიურად ხდება.

მატერიალური და მორალური სტიმულების სწორი შეხამება ჩვენი ყურისა, ჩვენი ხაზის კომუნისტური მშენებლობის მთელი პერიოდისათვის. სანამ საზოგადოება სოციალისტურ სტადიაზე იმყოფება, არ შეიძლება გვერდი ავუაროთ შრომის მიხედვით განაწილებას, სასაქონლო-ფულიანი ურთიერთობას და ისეთ კატეგორიებს, როგორიც არის ფასი, მოგება, ფინანსები, კრედიტი. ამ ეკონომიური ინსტრუმენტებს ჩვენი — სოციალისტური მიზნების აქვს და ემსახურება კომუნისტური აშენებას.

როცა კომუნისტური აშენება, ისინი მოქმედებულ ადგილზე და მნიშვნელობა საზოგადოებრივი შრომის პირდაპირი აღრიცხვისა და განაწილების უფრო სრულყოფილი ეკონომიური კატეგორიებით. კომუნისტური მშენებლობის მსვლელობაში ჩვენი ამოცანა ის არის, რომ უფრო მეტად გამოვიყენოთ და გავაუმჯობესოთ საფინანსო-საყოფილო ბერკეტები, მანეთით კონტროლი, ფასი, მოგება. ჩვენ უნდა ავამაღლოთ მოგების, რენტაბელობის მნიშვნელობა. გეგმების უკეთ შესრულების ინტერესებისათვის საწარმოს უნდა მიეცეთ მეტი შესაძლებლობა თვითონ განახლოვოს მოგება, უფრო ფართოდ გამოვიყენოს იგი თავისი კოლექტივის კარგი მუშაობის წახალისებლად, წარმოების გასაფართოებლად. დიდი მნიშვნელობა აქვს კოლექტიური სტიმულირების ფორმების შეშუშებასა და დანერგვას, რათა თვითული მუშაკი მატერიალურად დავანერგოს მისი ანაზღაურების მუშაობის შედეგებით, არამედ მთელი კოლექტიური შრომის შედეგებითაც.

ახანაგებო! ჩვენი ქვეყნის საწარმოო ძალების განვითარების მომავალი 20 წლის გეგმა ქმნიარტად განადილობას. ეს არის არა მარტო ქვეყანისთვის, ფოლადის, ნავთობის, უფის, ხორცის, რძის წარმოებების ზრდის წარმატები ციფრები. ეს არის ისეთი საზოგადოების შექმნის დიდებული გეგმა, სადაც ადამიანი ბუნებასა და საზოგადოებრივი ურთიერთობის ნაწილი მზობრებელი იქნება, სადაც მიღწეულ იქნება მთელი ხალხის ცხოვრების მაღალი დონე.

ასეთი დიდი მიზნებისათვის ღირს იცხოვრო, იშრომოს და იბრძოდეს. პარტიული, პროფკავშირული, კომკავშირული ორგანიზაციები არა აქვთ იმაზე უფრო მაღალი, უფრო შინაარსიანი და საინტერესო ამოცანა, ვიდრე გენერალური პერსპექტივის განხორციელებისათვის, კომუნისტური აშენებისათვის ბრძოლის ორგანიზაციის ამოცანა.

1. სსრ კავშირში უკლასო საზოგადოების აშენება

სსრ კავშირის განვითარებაში დადგა ის ისტორიული პერიოდი, როდესაც უშუალოდ წყდება თავისუფალი და შეგებული მშობილების უკლასო კომუნისტური საზოგადოების შექმნის ამოცანა.

საბჭოთა საზოგადოების უმდიდრესი გამოცდილება ადასტურებს მარქსიზმ-ლენინიზმის დასტურების იმის შესახებ, რომ კლასებისა და კლასობრივი განსხვავების ლიკვიდაციისათვის საჭიროა:

კარგ ერთი, დავამხოთ ექსპლოატორული კლასების მემამულეებისა და კაპიტალისტების ბაგანობა, მოვსპოთ მათი კერძო საკუთრება წარმოების საშუალებებზე, რომელიც შეადგენს ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლოატაციის ეკონომიურ საფუძველს. ჩვენთან ეს ამოცანა დაბალარა დიდი ოქტომბრის რევოლუციის, მიწისა და კაპიტალისტური საკუთრების ნაციონალიზაციის, კაპიტალისტური ელემენტების შეზღუდვისა და განდევნის შედეგად.

მეორე, ერთობრივი წვრილსაკონოლური მეურნეობა ვარდაქმნათ მსხვილ კოლექტიურ მეურნეობად, დავამთავროთ მეურნეობის ერთიანი სოციალისტური სისტემის შექმნა, მოვსპოთ უკანასკნელი ექსპლოატორული კლასი, კულაკების კლასი. ეს ამოცანა გადაიჭრა სოფლის კოლექტივიზაციისა და ხელისნული წარმოების კოოპერაციის, კულაკების როგორც კლასის ლიკვიდაციის გზით.

მესამე, დავსოთ მუშებსა და გლეხებს შორის კლასობრივი განსხვავება, ქალაქსა და სოფელს შორის არსებული განსხვავება; შევიქმნათ პირდაპირი ფიზიკური და გონებრივი შრომის ორგანული შერთებისათვის. როგორ ვწყვეტთ ამ, მესამე ამოცანას? უშუალოდ რომ ჩვენი შემდგომი წინსვლა უკლასო საზოგადოებისაგან დავაგრძელებთა უზრუნველყოფის საწარმოო ძალების სწრაფ ზრდასთან. სწორედ საწარმოო ძალებისა და სოციალისტური წარმოებით ურთიერთობის მაღალი განვითარების ბაზაზე მიმდინარეობს მშობილ კლასებს შორის ზღვარის წარმოქმნა.

და ჩვენ ეს, ამხანაგებო, მარტო თვითონიდან როდი ვითვით. ჩვენ ამას ცხოვრებაში ვეხდებით. მანქანების ელექტრიფიკაციის ფართოდ გამოყენების საფუძველზე იცვლება შრომის ხასიათი და გლეხის სახე. ტექნიკური ცადების დონით ის სულ უფრო მეტად უახლოვდება ფაბრიკარჩინის მუშას.

საერთო სახალხო საკუთრება წარმოადგენს მთელი მოსახლეობის, მათ შორის კოლექტიურ გლეხების ცხოვრების საფუძველს. ამავე დროს კომუნისტური საზოგადოების საკუთრებაში ადმოციენდება და მტკიცდება ისე-

2. პროლეტარიატის დიქტატურის სახელმწიფოდან საერთო სახალხო სახელმწიფო სახელმწიფო

პარტიის პროგრამის პროექტში დასმულია და გადაჭრულია კომუნისტური თეორიისა და პრაქტიკის ახალი უმნიშვნელოვანესი საკითხი — მუშათა კლასის დიქტატურის სახელმწიფოს საერთო სახალხო სახელმწიფოდ გადაზრდის შესახებ, ან სახელმწიფოს ხასიათისა და ამოცანების შესახებ და კომუნისტური დროს მისი ბედის შესახებ. საერთო სახალხო სახელმწიფო — ეს ახალი ეტაბია სოციალისტური სახელმწიფოს განვითარებაში, უმნიშვნელოვანესი ნიშანდებით კომუნისტურ საზოგადოებრივი თვითმმართველობა სოციალისტური სახელმწიფოების ვადაზრდის გზაზე.

ნახევარი საუკუნის წინათ ჩვენი პარტია ერთადერთი პარტია იყო, რომელმაც თავის პროგრამაში შეიტანა პროლეტარიატის დიქტატურის მარქსისტულ-ლენინური იდეა. თუ ჩვენ გავთვლით შინაგანი და მსოფლიო რევოლუციის წინააღმდეგ თავგანწირულ ბრძოლას, თუ ჩვენი შექმნილი გავფხორციელებთა კავშირობის საუკუნეობრივი ოცენება — სოციალიზმი, ყოველგვ ამას ჩვენ დიდად უნდა ვემაღლოდეთ იმას, რომ ხელს ვეჭირებთ საზოგადოების ვარდაქმნის მძლავრი ინსტრუმენტი მუშათა კლასის დიქტატურის სახელმწიფო. საბჭოთა კავშირისა და სახალხო დემოკრატიის ქვეყნების გამოცდილებამ მთლიანად დადასტურა მარქსისტულ-ლენინური მოძღვრება იმის შესახებ, რომ სოციალისტური ვარდაქმნის მიღწევა შეიძლება მხოლოდ პროლეტარიატის დიქტატურის მოპოვების პირობით.

პროლეტარიატის დიქტატურას წარმოშობს პროლეტარიატისა და ბურჟუაზიის შორის კლასობრივი ბრძოლის პირობები. თავისი ჩამოყალიბების გზაზე სოციალიზმი იძლევიდა ვადასახის ძველ საწყაროს რევოლუციური მატების წინააღმდეგობა, სწორად უფრესად მკაცრი წინააღმდეგობაც კი. ვადასახეთ, ამხანაგებო, როგორი ვამაგებელი წინააღმდეგობა ვაგვიჩვენებს მემამულეებმა, კაპიტალისტებმა მსოფლიო რევოლუციის ძალების უფრესად აქტიური მხარდაჭერით. შეიძლება დავიმოწმოთ შედეგებით ახალი დროის მოვლენაც — კონტრრევოლუციური ამბოხება უნგრეთში 1956 წელს. ამ მავალეობა ერთხელ კიდევ დადასტურა, რომ სოციალიზმზე ვადასელისათვის მუშათა კლასის ესპორტობა ანსოთ ხელისუფლება, რომელსაც უნარი შეეწყოს ჩაახშოს ექსპლოატორების წინააღმდეგობა. ვანამტკიცოთ რევოლუციის გამარჯვება, დროულად აიცილოს თავიდან ბურჟუაზიის ხელისუფლების აღდგენის ცდები, უზრუნველყოს სეკილარობის რეაქციის აგრესიული მოქმედებისაგან თავდაცვა.

ნახავსით უნდა აღვნიშნოთ, რომ პროლეტარიატი მიმართავს ძალდატანებას მხოლოდ კაპიტალისტთა, მემამულეთა და მათ ხელისშეწყობთა მიმართ და არა მშობილ კლასების მიმართ. ამით განისაზღვრება პროლეტარული ხელისუფლების რომელ დემოკრატიული ბუნება. თუ ბურჟუაზიული სახელმწიფო ნიშნავს საზოგადოების უდიდეს უზრუნველყოფის ექსპლოატორული უმცირესობის დიქტატურას, პროლეტარული სახელმწიფო გამოიხატავს საზოგადოების უდიდესი უზრუნველყოფის ინტერესებს. მუშათა კლასი ხელმძღვანელობს ბუნებისა და საზოგადოების სხვა მშობილ ფენებს, თავისი მოკავშირეებსა და თანამებრძოლ მშებს, ხელს უწყობს მათს ნებაყოფლობით ვადასელს სოციალიზმის რესტრუქციის. ეს ხელმძღვანელობა როგორც პროლეტარული ხელისუფლების დამახასიათებელი თვისება ძირეული განსხვავების მას ბურჟუაზიული სახელმწიფოსაგან, რომელიც იცნობს მხოლოდ ბატონობისა და დამორჩილების ურთიერთობას.

ეს კლასი ვადასავალია, რომ დიქტატურა მუშათა კლასის სურდება სოციალისტური საზოგადოების შექმნისათვის, ადამიანის მიერ ადამიანის ყოველგვარი ექსპლოატაციის მოსაპოვებისათვის. ამ მიზნის განხორციელება, — განმარტება ვ. ი. ლენინი, — ერთბაშად არ შეიძლება, იგი მოითხოვს კაპიტალიზმთან სოციალიზმზე საძიად ნაწარმოვ ვარდავალ პერიოდს, — იმიტომაც, რომ წარმოების ხელახალი ორგანიზაცია ძნელი საქმეა, იმიტომაც, რომ საჭიროა დრო ძირეული ვარდაქმნისათვის ცხოვრების ყველა სფეროში, იმიტომაც, რომ მეურნეობის ბურჟუაზიული და წვრილბურჟუაზიული წარმოების ჩვევის უდიდესი ძალის ვადასახე

თი თვისებები, რომლებიც დამახასიათებელია საერთო სახალხო საკუთრებისათვის. თვით ცხოვრებაში მივაყენებთ იქნით, რომ დასტურდება დაუხალხოებენ ერთმანეთს საკუთრების საერთო სახალხო და კოოპერაციული ფორმები, პერსპექტივაში კი დამკვიდრდეს ერთიანი, კომუნისტური საკუთრება და განაწილების ერთიანი, კომუნისტური პრინციპი.

კომუნისტური მშენებლობის მსვლელობაში, წარმოების ტექნიკაში, შრომის ხასიათში მოხდება რი დიდი ცვლილებების შედეგად, ვადაქმნება მეორე უმნიშვნელოვანესი სოციალური ამოცანა — კლასობრივობა ფიზიკურსა და გონებრივ შრომას შორის არსებობის განსხვავება. ამ პროცესებს უკვე ახლა ვამჩნევთ ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში. საწარმოებში კოლექტივიზაციისა და საბჭოთა მეურნეობების მინდობებში მოვიდა მილიონობით ადამიანი, რომლებსაც საშუალო განათლება აქვთ. მუშებსა და კოლექტივების შრომისათვის ათასობით ადამიანი, რომლებიც უძლიერეს განათლებას იღებენ წარმოებისაგან მოუწყვეტლებ, მუშის შრომა თანდათან უახლოვდება ინჟინრის შრომას. თვით, ვადასათად, ოსტატი, იგი, უდავოდ, ინჟინერ-ტექნიკური მუშაობა. ინტელექტუალი, მავარა იგი მუშაც არის. ან ალტერ წარმოების ნოვატორთა, მუშარაციონალიზატორთა არჩია. მათ ხომ ხმარად ისეთი შემოქმედებითი წვლილი შეაქვთ ტექნიკის განვითარებაში, რომელიც ძალუბთ მხოლოდ დიდ სპეციალისტებს, იგივე სრული საფუძვლით შეიძლება ითქვას სოფლის მეურნეობის მოწინავეებზე, რომლებიც თავიანთი საქმის ნამდვილი პროფესორები არიან.

კლასებს შორის ზღვარის წარმოქმნის გამოვლი პროცესს მივაჯავროთ საზოგადოების სულ უფრო მეტი სოციალური ერთგარობისაგან. თავისთავად იგულისხმება, რომ კლასებს შორის ზღვარის წარმოქმნის თანდათანობით და ნაწარმოვი პროცესია. ყველა კლასობრივი სხვაობის ლიკვიდაცია დამთავრდება სრული კომუნისტური საზოგადოების აშენების შედეგად.

ამ პროცესთან ერთად და მასთან ვადასტურებ კავშირში ჩამოყალიბდება ადამიანის სრული სოციალური თანასწორობა — კომუნისტური თანასწორობა, რაც ნიშნავს წარმოების საშუალებებისადმი ერთნაირ დამოკიდებულებას, სრულ თანასწორობას ვადასტურებაში, პირდაპირსა და საზოგადოების პარონისა კერძო და საზოგადოებრივი ინტერესების ორგანული შეხამების საფუძველზე. ამრიგად, უკლასო კომუნისტური საზოგადოება ადამიანთა საერთო ცხოვრების ორგანიზაციის უშუალოდ ფორმა იქნება.

შესაძლებელია მხოლოდ ხანგრძლივი, შეუბოგარი ბრძოლი. ამიტომაც ლანარაობს მარქსი პროლეტარიატის დიქტატურის მთელ პერიოდზე, როგორც კაპიტალიზმთან სოციალიზმზე ვადასახის პერიოდზე“ (ლენინი, ტ. 29, გვ. 454). მანასადაც, მარქსისა და ლენინის მიხედვით, პროლეტარიატის დიქტატურის სახელმწიფო ეს კაპიტალიზმიდან სოციალიზმზე ვარდასახალი პერიოდის სახელმწიფოა.

ბუნებრივია, რომ, როდესაც სოციალიზმმა ჩვენი ქვეყანაში მთლიანად და საბოლოოდ ვადასტურა, და ჩვენი შევიდეთ კომუნისტური მშენებლობის პერიოდში, ვაქა პრობლემა, რომლებიც პროლეტარიატის დიქტატურის აუცილებლობას იწვევდნენ, მისი საშინაო ამოცანები შესრულდა.

მუშათა კლასი ერთადერთი კლასია ისტორიაში, რომელიც მინდა არ ისახავს უკუდავოს თავისი ბატონობა. როდესაც ქვეყანაში პარობრება, რომელიც მთლიანად იღწენ მის დიქტატურას, როდესაც იწყება ამოცანები, რომელთა ვადასტურა საზოგადოებას შეეძლო მხოლოდ მისი დახმარებით, მუშათა კლასის ხელმძღვანელობით მიმდინარეობს საერთო პროლეტარული სახელმწიფო ვადასახის სოციალისტური საზოგადოების მშობილობა საერთო სახალხო ორგანიზაციად. სოციალიზმის ვადასტურება და კომუნისტური მშენებლობის პერიოდში ჩვენი ქვეყნის შესვლის პირობებში საბჭოთა კავშირის მუშათა კლასს საკუთარი ინიციატივით, კომუნისტური აშენების ამოცანების ვადასტურებისათვის. თავისი დიქტატურის სახელმწიფო ვარდაქმნა საერთო სახალხო სახელმწიფოდ. ეს, ამხანაგებო, უწყველად ფაქტია სოციალიზმის აქტიური სახელმწიფო ყოველთვის იყო ამ თვით კლასის დიქტატურის იარაღი. პირველად ჩვენთან ჩამოყალიბდა სახელმწიფო

აპხანაზ ნ. ს. ხ რ უ შ რ ო ვ ს ი ს მოხსენება

(გამარჯობა)

რევი ანტაგონიზმი? ეს იმით ახსენება, რომ ჯერ კიდევ ამოწურული არ არის ამოცანები, რომელთა გადაჭრა საზოგადოებას შეუძლია მხოლოდ სახელმწიფოს დახმარებით. სოციალისტური სახელმწიფოს ეს ამოცანები და ფუნქციები ნათლად განსაზღვრულია ჩვენი პარტიის პროგრამის პროექტში.

სახელმწიფო კიდევ დიდ ხანს დარჩება კომუნისმის პირველი ფაზის გამარჯვების შემდეგ. სახელმწიფოს კვლევის პროცესი მეტად ხანგრძლივი იქნება, მოიცავს მთელ ისტორიულ გამოქვამს და მხოლოდ მაშინ დამთავრდება, როდესაც საზოგადოება მთლიანად მომწოდდება თვითმმართველობისათვის. გარკვეული დროის მანძილზე ერთმანეთს შეერწყმიან სახელმწიფო ხელმძღვანელობისა და საზოგადოებრივი თვითმმართველობის ნიშნები. ამ პროცესის მსვლელობაში განვითარდება, გარდაიქმნება და თანდათან დაკარგავს პოლიტიკურ ხასიათს სახელმწიფოს შინაგანი ფუნქციები, მხოლოდ სსრ კავშირში განვითარებული კომუნისტური საზოგადოების აწინგების შედეგად და საერთაშორისო ასპარეზზე სოციალიზმის გამარჯვებისა და განმტკიცების პირობებში აღარ იქნება საჭირო სახელმწიფო და იგი მოკლდება.

ის ფაქტი, რომ პროლეტარიატის დიქტატურა ავტოლტურად აღარ არის, არაიყოფიერ შემთხვევაში არ ნიშნავს საზოგადოებრივი წესრიგისა და კანონიერების რამდენიმე შესუსტებას. პარტია დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს კანონიერებისა და მართლწესრიგის შემდგომ განმტკიცებას, მოქალაქეთა უფლებების დაცვას. საბჭოთა ადამიანის უფლებას, თავისუფლებას, პატივს, ღირსებას მტკიცედ დაცვას საზოგადოება და სახელმწიფო. ვინც ვარაუდობს, რომ საზოგადოებრივი წესრიგი ჩვენი სახელმწიფოში ნაკლებად მტკიცე იქნება, მას მწირად გაუცხრება იმედი. სახელმწიფო ორგანიზაციების ერთად გაერთიანება მშრომელთა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების როლი. ანტისაზოგადოებრივი და დამანაშველ მემკვიდრეობის წინააღმდეგ ბრძოლაში. საზოგადოებრივი დიქტატორის დამტკიცების, მუქათახორებისა და ხულიგნების წინააღმდეგ ბრძოლა უფრო ეფექტიანი გახდება, რადგან იგი ყველა მშრომელსა და მათი ორგანიზაციების საქმედ იქცევა.

ამხანაგებო! თქვენ იცით, რომ უკანასკნელ წლებში, განსაკუთრებით სსრკ XX ყრილობის შემდეგ, განხორციელდა უდიდესი მუშაობა პარტიისა და სახელმწიფოს ცხოვრების ლენინური ნორმების აღდგენისათვის და საბჭოთა დემოკრატიის შემდგომი გაფართოებისათვის. ჩვენ, რა თქმა უნდა, არ მიგვაჩნია, რომ ჩვენი პოლიტიკური სისტემის სრულყოფის ამოცანა უკვე ამოწურულია. უნდა გავაყოთ ყველაფერი, რაც საჭიროა იმისათვის, რომ სრულყოფილ და განვითარებულ საყოველთაო-სახალხო სახელმწიფო, სულ უფრო მეტად შეავსებდეს მართლმართლ და სახელმწიფო ორგანიზაციების კონტროლი.

უწინარეს ყოვლისა მოგახსენებთ ხელისუფლების წარმომადგენლობითი ორგანიზების როლის შესახებ. გაფართოდება საბჭოების უფლებამოსილება, გვი უფრო მეტად გადაიჭყავ იმად, რაც მხედველობაში ჰქონდათ მარქსსა და ლენინს, როდესაც ანალოზს უკეთებდნენ ნამდვილი სახალხო ხელისუფლების ხასიათს, — „მომუშავე კორპორაციებზე“, რომლებიც ახორციელებენ პრაქტიკულ მუშაობას ეკონომიური და სოციალისტური პროცესების ხელმძღვანელობისათვის. ბევრ იმ საკითხს, რომლებიც ახლა შეიძლება ხელისუფლებისა და მმართველობის აღმასრულებელი ორგანიზების კომპეტენციაში, გადაჭრის უფლებად საბჭოები და მათი კომისიები.

კომუნისმზე გადასვლა მოითხოვს სახელმწიფო და სამხურნეო აპარატის საქმიანობის მუდმივ გაუმჯობესებას, მასში დემოკრატიული საფუძვლებისა და საზოგადოებრივი საწყისების განვითარებას. საბჭოთა სამხურნეო და სხვა ორგანიზების აპარატი კიდევ უფრო მარტივი, ადვილად დასაწვდიელი უნდა გახდეს, დროულად და გულსიმბრავით ვხმამობოდეს მოქალაქეთა მოთხოვნებზე. საჭიროა ბოლომდე აღმოფხვრათ წარსულის ისეთი გადმონაშთები, როგორც არის ბიუროკრატიაში, უსუსტულობა, ფორმალისმი და საქმის გეგმარება, არა მარტო საზოგადოებრივი, არამედ მკაცრ ადმინისტრაციულ და სასამართლო პასუხისმგებში მიეცეთ ის მუშაკები, რომლებსაც ბრალი მიუძღვით მშრომელთა საჭიროებებისა და მოთხოვნებისადმი ბიუროკრატული დამოკიდებულებაში.

სოციალისტური დემოკრატიის გავლა დაკავშირებულია საზოგადოებრივი ორგანიზაციების — პროფკავშირების, კომკავშირის, კოპერატივების, კულტურულ-საგანმანათლებლო გაერთიანებების როლის ამაღლებასთან.

ლენინი პროფკავშირებს უწოდებდა მმართველობის სკოლას, მეტურნების გაძლიერების სკოლას, კომუნისმის სკოლას. პროფკავშირების როლის ეს პრინციპული ლენინური შეფასება განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს კომუნისმზე გადასვლის დროს. პროფკავშირების საშუალებით მუშები და მოსამსახურეები სულ უფრო აქტიურები თვითნებ გაცემის სამხურნეო საქმიანობაზე, ხელს უწყობენ საწარმოსა და მუშაობის გაუმჯობესებას და წარმოებისადმი კონტროლს. პროფკავშირების როლი იმისთან დაკავშირებითაც იზრდება, რომ მათ საკანონმდებლო ინიციატივის უფლება ეძლევათ და მათ გადაეცემათ ზოგიერთი ისეთი ფუნქცია, რომლებსაც წინათ სახელმწიფო ორგანიზები ასრულებდნენ.

ჩვენი საზოგადოების ცხოვრებაში დიდი მნიშვნელობა აქვს კომკავშირის, საბჭოთა ახალგაზრდობის მებრძოლი ორგანიზაციის საქმიანობას. ახალგაზრდობა ჩვენი ცვლაა, ამხანაგებო, ჩვენი ქვეყნის მომავალი. ეს აქტიური შემოქმედებითი ძალაა, რომელსაც უნარი შესწევს დასძრას მთელი ჩვენი იდეალებისათვის ბრძოლაში. ჩვენ ყოველდღიური, რამდენიმე მამობრივი ყურადღება უნდა მივაქციოთ კომკავშირის აღზრდას.

ჩვენი სახელმწიფოს მართვა ხორციელდება მშრომელთა სახლისა და თვით მშრომელების მიერ. ჩვენ ამოცანად ვისახავთ ჩვენსათ უკლებლივ ყველა მოქალაქე საზოგადოების საქმეების მართვაში.

როგორ ვფიქრობთ ამ ამოცანის გადაჭრას? ჯერ ერთი, თვითუფრო მშრომელი ადამიანის ცხოვრების სულ უფრო უკეთესი მატერიალური და კულტურული პირობების შექმნის გზით.

3. ერების დაახლოება და ხალხთა მეგობრობის განმტკიცება

პროგრამის პროექტში მოცემულია გასული კომუნისტური მშენებლობის მსვლელობაში საბჭოთა რესპუბლიკების შემდგომი ეკონომიური და კულტურული აყვავების, ერების უფრო უფრო მჭიდრო და ყოველმხრივი დაახლოების კარგი.

მეორე, სახალხო წარმომადგენლობის, ფორმებისა და საბჭოთა საარჩევნო სისტემის დემოკრატიული პრინციპების სრულყოფის გზით.

მესამე, კომუნისტური მშენებლობის ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხებისა და საბჭოთა სახელმწიფოს კანონების პროექტების საყოველთაო-სახალხო განხილვის პრაქტიკის გაფართოების გზით.

მეოთხე, ხელისუფლებისა და მმართველობის ორგანიზების საქმიანობისადმი სახალხო კონტროლის ფორმების ყველაფერი გაფართოებისა და მისი ქმედითობის ამაღლების გზით.

მეხუთე, ხელმძღვანელებს ორგანიზების შემადგენლობის, სისტემატური განახლების, სახელმწიფო აპარატისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციებში ხელმძღვანელ მუშათა არჩევითობისა და ანგარიშვალდებულების პრინციპის სულ უფრო თანამიმდევრულ განხორციელების, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, აგრეთვე კულტურის დაწესებულებების ყველა ხელმძღვანელ მუშაკზე მისი თანდათანობითი გაფრთხილების გზით.

ჩვენი იდეური მტრები უთანაბლოდ გაპყვიანს კაპიტალიზმის, როგორც თავისუფლების საშუალოს შესახებ და ყოველი ღონისძიებით ცდილობენ სახელი გაუტეხონ ჩვენი სოციალისტურ დემოკრატისა. მაგრამ სიმართლეს სოციალისტური დემოკრატის — დედამიწის ყველაზე ნათელი დემოკრატიის შესახებ ვერ დაშლავ. ხომ უდიდობელი ფაქტია, რომ სოციალისტის სამართალს განუხრავლად თანამიმდევრულად მიდის დემოკრატიის განვითარებისა და გაფართოების გზით. კაპიტალიზმის საშუალო კი — ისედაც შეუძლებელია ბურჟუაზიული დემოკრატიის სულ უფრო მეტად დაფრთხილება და შეკვეცის გზით.

წამყვან იმპერიალისტურ სახელმწიფოებში რეალური ხელისუფლება არსოდეს ისე თავმოყრილი არ ყოფილა მონოპოლისტების ასეთი ვიწრო ჯგუფის ხელში, როგორც ამაჟამად, თვითონ ამერიკელები უწოდებდნენ ენკლავების მთავრობას დიდი ბრწყინვალე მთავრობას: მართლაც, ამ მთავრობის 20-ზე მეტი წევრი ან თვითონ იყო მილიონერი, ან უდიდესი კორპორაციების სამსახურში იმყოფებოდა, ინგლისის მთავრობის 19 მინისტრიდან, რომლებიც კანინტში შეიღეს, 12 უშუალოდ დაყავი მისებული მონოპოლიტიანს, ადენაუერის მთავრობაში კი მისი 18 წევრიდან 12 კონსერვებისა და სოციალ-საზოგადოებათა პირდაპირი წარმომადგენელია. იმპერიალისტური სახელმწიფოების მთავრობებში მხოლოდ პიროვნებები იცვლებიან, ერთ მილიონერს ან მის ავტორს მეორეთი ცვლიან, მაგრამ ყველა მთავანი მონოპოლისტების ინტერესებს ემსახურება.

ბურჟუაზიის იდეოლოგები ლაპარაკობენ კაპიტალისტურ საზოგადოებაში არსებულ თანასწორობაზე. მაგრამ აქ რა თანასწორობაზე შეიძლება ლაპარაკი? განვიხილოთ კაპიტალიზმის ქვეყნების საზოგადოებრივი სტრუქტურა. ჩვენს წინაშე კაპიტალიური უთანასწორობის სამხილი პარამეტრია. მის შეფერვაზე ერთი მუქა სამრწველო და ფინანსური ორგანიზაციაა. რომის იმპერიის დაცემის რაოდენილი გაზრდილი დიდგვაროვანთა მსგავსად, ისინი ჩაფლული არიან ფუფუნებაში და ყველაფერი მოყრდნობენ აქეთ. ამავე დროს ასობით მილიონი ადამიანი, რომელიც ამ პარამიდის ფუძეს შეადგენს, გაჭირვებასა და უფლებების განიკნის. ამერიკის შეერთებულ შტატებში მდიდრების ვიწრო წრეს — მოსახლეობის ერთ პროცენტს ხელს უჭერს ერთი მილიონი სიმდიდრის დაახლოებით 60 პროცენტი. ინგლისში სიმდიდრის 50 პროცენტზე მეტი თავმოყრილია ადამიანთა ჯგუფის ხელში, რომელიც ქვეყნის მოსახლეობის ერთ პროცენტს არ აღემატება.

ავტორი თვლიდა საარჩევნო სისტემა კაპიტალისტურ ქვეყნებში. განუწყვეტლივ წარმოებს მისი ხელახლა გადაფრთხილება იმისათვის შედეგება, რომ მაქსიმალურად უზრუნველყოს მონოპოლისტების ინტერესები და დამანინჯის ამომრჩეველი ნამდვილი ნება. ამის მავალთად გამოდგება საფრანგეთის ახლანდელი საარჩევნო სისტემა. უკანასკნელ არჩევნებში კომუნისტურმა პარტიამ, რომელსაც ხმა მიიღო 3.882.204 ამომრჩეველმა, ეროვნულ კრებაში მიიღო მხოლოდ 10 ადგილი. იმავე დროს რეაქციულმა პარტიამ ახალი რესპუბლიკის დაცვის კავშირში, რომელსაც ამომრჩეველთა 3.603.958 ხმა შეაგროვა. ე. ი. უფრო ნაკლები, ვიდრე კომუნისტებმა, მიიღო 188 ადგილი. განა ეს მონოპოლისტური კაპიტალის განმსუფთველი დიქტატურა არ არის! განა ეს ხალხის ნების ახეხვა ადგება არ არის! მშრომელები ამომრჩეველთა უდიდესი ნაწილი შეადგენენ. მაგრამ ანა ისინი წარმოდგენენ არაინ პარლამენტებში? განა ფაქტი არ არის, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებში, სადაც 50 მილიონზე მეტი მუშა, მოსამსახურე და მშრომელი ფერმერია, კონგრესს არ არის არცერთი მუშა, არცერთი წერტილი ფერმერი?

მონოპოლისტური ბურჟუაზია იყენებს ყველა ბერკეტს — პრესას, რადიოს, ტელევიზიასა და იდეოლოგიური ზემოქმედების ყველა საშუალებას, იმისათვის, რომ მათკენ მასები, დაამსუფრვოს მათი შეგნება, მოაღწიოს მათი ნებისყოფა. ვის ნებას შეიძლება გამოხატავდეს, მავალთად, პრესა, რომელიც მილიონერი პრესის ხელშია? მხოლოდ ერთ ნებას — მონოპოლისტი პრესის ნების ნებას.

ბურჟუაზია ხალხის წინააღმდეგ ბრძოლაში სულ უფრო ხშირად იყენებს პოლიციასა და არმიას. ხალხის რამდენი სისხლი იღივრა კაპიტალის ქვეყნებში უკანასკნელ ათ წელშია! პოლიციური ბერკეტი და ტყეის სულ უფრო დიდ ავადი იჭერს ბურჟუაზიული დემოკრატიის „არაფუნქციების“ არსებობაში.

ასეთია მათი „თავისუფალი სამყარო“ — საზოგადოება, სადაც არ არის ნამდვილი თავისუფლება და დემოკრატია, საზოგადოება, რომელსაც საფუძვლად უდევს სოციალიური და ეროვნული ჩაგვრა და უთანასწორობა, ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლოატაცია, ადამიანური პატივისა და ღირსების გათრევა.

დემოკრატიის გაფრთხილება სოციალისტურ ქვეყნებში და სულ უფრო მეტად შეზღუდავს ისედაც მოკლე დემოკრატიის კაპიტალისტურ ქვეყნებში — ასეთია ორი ურთიერთსაწინააღმდეგო ხაზი თანამედროვე მსოფლიოს პოლიტიკურ განვითარებაში. ჩვენ ყველაფერს ვაეცთობთ და გავაყვებთ იმისათვის, რომ ჩვენი სოციალური წყობა და ჩვენი დემოკრატია უფრო მეტად სრულყოფილი როგორც სოციალისტური ცხოვრების ნიშნად ყველა ხალხისათვის.

უფლებები. მეორე, პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის დროში ხდება სოციალისტური ერების სულ უფრო მეტად დაახლოება. ძლიერდება მათი ურთიერთგაგენა და ურთიერთგანდობა.

გაშლილი კომუნისტური მშენებლობა სსრ კავშირში ეროვნული ურთიერთობის განვითარების ახალი ეტაპია. ერების თანამშრომლობის განმტკიცების წყარო უწინარეს ყოვლისა სწორი ეკონომიური პოლიტიკაა. პროგრამის პროექტში გათვალისწინებულია მოკავშირე რესპუბლიკების მეტრენობის კომპლექსური განვითარება და სპეციალიზაცია. თვითუფრო მთავანის ეკონომიკა კვლავაც განვითარდება როგორც მთელი საბჭოთა კავშირის ერთიანი ეკონომიკის განუყოფელი ნაწილი. რაც უფრო მეტად თვითუფრო რესპუბლიკის წვლილი კომუნისმის აწინგების საერთო საქმეში, მით უფრო ფართო და მრავალმხრივია საბჭოთა ერების ურთიერთგაგენი.

თვითუფრო საბჭოთა რესპუბლიკის ეკონომიური განვითარება ყველა საბჭოთა ხალხის მჭირი თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების შედეგია. მაგალითისათვის ავიღოთ ყაზახეთის ყაბრ მიწების ათვისება. მხოლოდ საკუთარი ძალებით რესპუბლიკა ვერ გადაჭრდა ამ გრანდიოზულ ამოცანას. დასახმარებლად მოვიდნენ რუსები, უკრაინელები, ბელარუსები, ბევრი სხვა ეროვნების წარმომადგენლები. ან ავიღოთ ჩინის საწარმოები და ახალმშენებლობები. ისინი მეგობრულ მრავალრიცხოვანი კოლექტივები; სადაც მუშაკებს ახსენებენ არა კანის ფერი, არა ენით, არამედ შრომისადმი დამოკიდებულებით, მათი ბრძოლი კომუნისმისათვის. რესპუბლიკების მოსახლეობა სულ უფრო მეტად შეერთდა ხდება ეროვნული შეზადგენლობით. საბჭოთა რესპუბლიკის შრომის წარმოებას კავალდობიერად კადრების ურთიერთგაგენა. ყოველივე ეს ხელს უწყობს სსრ კავშირის ხალხებს შორის ინტერნაციონალური კავშირის განმტკიცებას.

სოციალისტური ერების განვითარება თავის განმახრტლებას პოულობს სსრ კავშირის ხალხების ეროვნული სახელმწიფოებრიობის სრულყოფაშიც. პარტია კვლავაც დაამყარებდას ამ დარგში მომწოდებელ მონოპოლიზმებს. საჭიროა ბოლომდე გამოვიყენოთ ყველა შესაძლებლობა, რაც მოცემულია ფედერაციისა და ავტონომიის საბჭოთა პრინციპში. უკვე ახლა ცხოვრება გვიჩვენებს იმის აუცილებლობას, რომ შეიქმნას ზოგიერთი რესპუბლიკათა შორის ზონალური ორგანო რესპუბლიკების ღონისძიებათა უკეთესი კოორდინაციისათვის კომუნისტური მშენებლობის გეგმების განხორციელებაში.

ჩვენი ქვეყნის ერებისა და ეროვნებების დაახლოებას ხელს უწყობს აგრეთვე კულტურული მშენებლობა. იდეოლოგიური მუშაობა, ძლიერდება სულიერი სიმდიდრის ურთიერთგაგენა მათ შორის. ერთი ერის კულტურის მიწვევები სხვა ერების კეთილშობილება ხდება. ეს იწვევს სსრ კავშირის ხალხთა კულტურის ურთიერთგანდობა, მათი ინტერნაციონალური საფუძვლის განმტკიცებას, კომუნისტური საზოგადოების მომავალი ერთიანი-საერთო საკაცობრიო კულტურის ჩამოყალიბებას.

ეროვნული კულტურის ფორმები ერთ წერტილზე კი არ იყნებიან, არამედ სრულყოფილი ხდება; ქრება მოძვე-

4. პიროვნების კომუნისტური აღზრდა და ყოველმხრივი განვითარება

ამხანაგებო! კომუნისტური მშენებლობის უმნიშვნელოვანესი შემადგენელი ნაწილია ადამიანების აღზრდა კომუნისმის სულსაყვებობით.

შრომის უფრო მაღალი ნაყოფიერების შექმნა, კომუნისტური საზოგადოებრივი ურთიერთობის განვითარება და კომუნისტური საერთო ცხოვრების წესების დაამყარება წარმოდგენილია საზოგადოების ყველა წევრის შეგნებლობისა და კულტურული განვითარებისა. რაც უფრო მაღალია საზოგადოების წევრთა შეგნებულობა, რაც უფრო სრულად და ფართოდ გაიშლება მათი შემოქმედებითი აქტიურობა, მით უფრო სწრაფად და წარმატებით განვითარდებიან კომუნისმის აწინგების პროცესები.

როგორი ამოცანები გვაქვს მხედველობაში, როდესაც ახალი ადამიანის ფორმირებაზე ვლაპარაკობთ? ეს ამოცანებია:

— დამკვიდრება კომუნისტური მსოფლმხედველობისა: კომუნისმის იდეალების ღრმა რწმენისა, საზოგადოებრივი მოვალეობისადმი შეგნებულ დამოკიდებულების, სოციალისტური ინტერნაციონალიზმის და პატრიოტიზმისა, სამშობლოს ერთგულებისა, საკუთარი სიცოცხლის დაუზოგავად მისი დაცვისათვის მზადყოფნისა;

— შრომითი აღზრდა, შრომისადმი, საზოგადოებრივი წარმოებისადმი კომუნისტური დამოკიდებულების განვითარება;

— კომუნისტური მორალის, კომუნისტური საერთო ცხოვრების წესების ნებაყოფლობითი დაცვის პრინციპების განმტკიცება;

— კულტურული განვითარება, მეცნიერების საფუძვლების დაუფლება, ზოგადი და პოეტექნიკური გაზათობა, ესთეტიკური და ფიზიკური აღზრდა.

კომუნისმი ავტოლომობილს ადამიანს. კომუნისმი კაცობრიობისა და ადამიანის პიროვნების უმაღლესი აყვავებაა.

პარტია, რომელიც ჩვენი საზოგადოების ყველა წევრს უნერგავს ხასიათის ახალ, კომუნისტურ ნიშნებს, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს ახალგაზრდობის კომუნისტურ აღზრდასა და განათლებას.

პარტიამ, ხალხმა აღზარდეს შესანიშნავი თაობა სოციალისტის თვადგებულ მშენებლებსა და სამშობლოს გმირი დამკვიდრებისა, რომლებიც საუკუნეებში გაითქვს სახელი. ჩვენ ახლა ადამიანებს ვამაობთ კომუნისტურ საზოგადოებაში საცხოვრებლად. კომუნისმის თაობა უნდა ჩამოყალიბდეს ბავშვობის წლებიდან, გაფუფრთხილდეთ მას და გამოეყრით იგი სიკბულებში, ყურადღებით ვისეთი, რომ ჩვენში არ იყნებდეს მორალური ხეივანები, არასოდეს აღზრდისა და ცუდი მაგალითის მსგეობაში. თუ ხეხილის ახალგაზრდა ნერგები რამდენიმე დაზიანდა, რამდენი შრომაა საჭირო იმისათვის, რომ ისინი გამოვადგეთ და გაავაზრდოთ, მაგრამ ეს ყოველთვის ვერც ხერხდება. ასევეა ახალი თაობის ადამიანების აღზრდას საქმეც.

ახალი ადამიანის ფორმირება ხდება არა მარტო პარტიის, საბჭოთა სახელმწიფოს, პროფკავშირების, კომკავშირის ამბრდებლობითი მუშაობის გავლენით, არამედ საზოგადოების ცხოვრების მთელი წყობის — წარმოების წესის, განაწილების ფორმების, საყოფაცხოვრებო მომსახურების, საზოგადოებრივი-პოლიტიკური საქმიანობის, სამართლებრივი ნორმებისა და სასამართლო პრაქტიკის გავლენით. ყველა ეკონომიური, სოციალურ-საყოფაცხო-

ლებული, კომუნისტური მშენებლობის ამოცანებისათვის შეესაბამო ფორმები, ჩნდება ახალი ფორმები. ლიტერატურასა და ხელოვნებაში ეროვნული კოლორიტის გამოყენება სავესები ბუნებრივია. მაგრამ ჩვენ ხშირად ვხვდებით არქაიზმის ფაქტებსაც ამ დარგში. მაგალითად, არქიტექტურაში საუკუნეთა სიღრმისად ამოაქვთ ზოგჯერ აშკარად მოძველებული ფორმები, რომლებიც სრულიად ეწინააღმდეგება ჩვენი დროის ადამიანების ცხოვრების პირობებსა და მოთხოვნებს. ამავე დროს, მომავალი ეკუთვნის მხოლოდ ისეთ ფორმებს, რომლებიც შეესაბამებიან ჩვენს ეპოქას.

პარტია კვლავაც უზრუნველყოფს სსრ კავშირის ხალხთა ენების თავისუფალ განვითარებას, არ დაუშვებს არავითარ შეზღუდვებს, პრივილეგიებს და იძულებას ამა თუ იმ ენის გამოყენებაში. სსრ კავშირის თვითუფრო მოქალაქე სარგებლობს და კვლავაც ისარგებლებს სრული თავისუფლებით ასწავლოს თავის შვილებს რა ენაზეც სურს. ჩვენში არ არსებობს არავითარი შეზღუდვა ეროვნული ენების განვითარებისათვის. მაგრამ მათმა განვითარებამ უნდა გამოიწვიოს არა ეროვნული გამიჯვნის გაძლიერება, არამედ ერების დაახლოება.

არ შეიძლება არ აღინიშნოს არაქუსი ხალხების მზარდი მისწრაფება, რომ ათვისონ რუსული ენა, რომელიც სსრ კავშირის ხალხებისათვის გახდა ფაქტურად მეორე მშობლიური ენა, ერებს შორის ურთიერთობის საშუალება. იმის საშუალება, რომ თვითუფრო ერთი და ეროვნება ეზიაროს სსრ კავშირის ყველა ხალხის კულტურულ მიღწევებს და მსოფლიო კულტურას. რუსული ენის ნებაყოფლობითი შესწავლის პროცესს, რაც ცხოვრებაში ხდება, დადებითი მნიშვნელობა აქვს ერებს შორის თანამშრომლობის განვითარებისათვის.

ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარეობს ერების დაახლოების პროცესი, ძლიერდება მათი სოციალური ერთგვაროვნება. კომუნისმის გაშლილი მშენებლობის მსვლელობაში მიღწეული იქნება ერების სრული ერთიანობა. მაგრამ მას შემდეგაც კი, რაც კომუნისმი ძირითადად აწინგდება, ჯერ კიდევ ნაადრევად იქნება გამოყენებული ერების შერწყმა. ლენინი, როგორც ცნობილია, აღნიშნავდა, რომ სახელმწიფო და ეროვნული განსხვავებები იარსებებდა ჯერ კიდევ დიდხანს ყველა ქვეყანაში სოციალიზმის გამარჯვების შემდეგ.

ვხვდებით, რა თქმა უნდა, ისეთ ადამიანებსაც, რომლებიც სინაულს გამოთქამენ იმის გამო, რომ იშლება ეროვნული განსხვავება. ჩვენ მათ ვუხსნებთ: კომუნისტურ არ დააკონსერვებენ და არ უკვდავყოფენ ეროვნულ განსხვავებებს. ჩვენ მხარს დავუჭერთ ერებისა და ეროვნებების სულ უფრო მჭიდრო დაახლოების ობიექტურ პროცესს, რომელიც მიმდინარეობს კომუნისტური მშენებლობის პირობებში ნებაყოფლობისა და დემოკრატიზმის ბაზაზე. საჭიროა გაამძიეროთ მსგების აღზრდა პროლეტარული ინტერნაციონალიზმისა და საბჭოთა პატრიოტიზმის სულსაყვებობით. მთელი ბოლშევიკური შეურაცხველობით უნდა აღმოფხვრათ ნაციონალისტური გადმონაშთების უმცირესი გამოვლენებაც კი.

სსრ კავშირის ხალხთა მეგობრობა ჩვენი უდიდესი მონაპოვარია. თვალსინივით გაუფრთხილდეთ მას!

ერებო, პოლიტიკური, სამართლებრივი ბერკეტი უნდა გამოვიყენოთ ადამიანთა კომუნისტური მშენებლობის განვითარებისათვის და ბურჟუაზიული ანტიპროგრესისა და მორალის ნაშთების აღმოფხვრისათვის.

ბურჟუაზია პიროვნების თავისუფლებას უყავსობებს კერძო საკუთრებას. მაგრამ მილომობით ადამიანს კაპიტალისტური ქვეყნებში არა აქვს საკუთრება და მათთვის ბურჟუაზიული საკუთრება თავისუფლების საწინარეო კი არა, მიმეტი უღელისა. წერალ მეტრენიათვის საკუთრება პიროვნების განვითარების პირობა კი არ არის, არამედ ბორკილი, რომელიც მათ მილიანად დამოკიდებულს ხდის მონოპოლისტური კაპიტალისაგან. ეკრძო საკუთრება მხოლოდ კაპიტალისტებს აძლევს სრულ თავისუფლებას ექსპლოატაცია გაუწიონ მშრომელებს, მილიონ ზღაპრული მოგება. ჩვენი ქვეყნის, აგრეთვე მთელი მსოფლიო სოციალისტური სისტემის მდიდარი გამოცდილება იმის მეტყველებს, რომ არა ეკრძო, არამედ საზოგადოებრივი საკუთრება ათავისუფლებს ადამიანს ყოველგვარი სოციალური დამოკიდებულებისაგან და ქმნის პიროვნების თავისუფალი განვითარების ფართო შესაძლებლობებს. ჩვენმა ხალხმა შეისისხლურა კოლექტივიზმის, ამხანაგობის, საზოგადოებრივი მოვალეობისადმი ეროვნულების ავტოლომობილური გრძნობები.

პროგრამის პროექტში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება საბჭოთა ადამიანების მოწინავე მეცნიერული